

Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg Caerffili 2017-2020

Y cefndir yng Nghaerffili – yr hanes y tu ôl i'r llinell sylfaen

Bu cynnydd sylweddol yn y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg yn ardal Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili ers iddo ddod i fod yn 1996.

Mae nifer y disgyblion mewn ysgolion cynradd wedi cynyddu mwy na 60% i'r lefel bresennol, sef mwy na 2900. Yn ystod y cyfnod hwn o 20 mlynedd, sefydlwyd 3 ysgol ychwanegol a chafodd 7 o'r 8 ysgol wreiddiol adeiladau newydd neu addasiadau / estyniadau er mwyn cynyddu nifer y lleoedd.

Mae nifer y disgyblion yn Ysgol Gyfun Cwm Rhymni wedi cynyddu oddeutu 75% o 900 i 1600. Symudodd yr ysgol i safle newydd yn 2002 a chafodd ei datblygu ymhellach i ail safle (Y Gwyndy) yn 2013. 2,348 yw nifer fwyaf y lleoedd ar y ddau safle gyda'i gilydd a disgwylir eu llenwi tua 2025.

Ceir tystiolaeth o ymrwymiad y Cyngor i ddatblygu addysg cyfrwng Cymraeg uchod ac mae'n dal i fod yn flaenoriaeth iddo fel y dangosir ym Mand A o raglen Llywodraeth Cymru, Ysgolion ar gyfer yr 21ain Ganrif.

1. Y weledigaeth:

Mae'r cynllun hwn yn llawn dyheadau ond mae'n amlwg ei fod yn dibynnu ar gyllid Llywodraeth Cymru i gyflawni Rhaglen Lywodraethu 2016-2021 Prif Weinidog Cymru, Symud Cymru Ymlaen, gan weithio tuag at filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Bydd cyllid yn galluogi gwaith tuag at ddyheadau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol o ran diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu, a Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011, sy'n golygu bod yn rhaid inni erbyn hyn gydymffurfio â set o Safonau'r Gymraeg. Un o'r safonau allweddol yw gofyniad i lunio strategaeth 5 mlynedd y Gymraeg, gyda'r nod o gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg ac a fydd yn ein galluogi i hwyluso defnyddio'r Gymraeg yn y fwrdeistref sirol.

Ein nod yw sicrhau cydraddoldeb mynediad trwy hyrwyddo a chynorthwyo â'r gwaith o ddatblygu addysg gynhwysol ac ymrwymo i ddarparu addysg a gwasanaethau o'r ansawdd gorau posibl gyda'r adnoddau sydd ar gael.

Byddwn yn gweithio'n strategol gyda'n gilydd fel rhanbarth gyda Gwasanaeth Cyrhaeddiad Addysg De-ddwyrain Cymru i roi i ysgolion a darparwyr addysg ar draws ystodau oedran a sectorau ieithyddol y gallu a'r cynaliadwyedd i godi safonau yn y Gymraeg ac i hybu defnyddio'r Gymraeg mewn teuluoedd, cymunedau a gweithleoedd.

Ein nod bydd ysgogi a chyflenwi darpariaeth leol, hygyrch, gynaliadwy sy'n canolbwyntio ar y gymuned er mwyn ateb y galw cynyddol am addysg cyfrwng Cymraeg.

Amcanion:

Erbyn 2020 byddwn yn:

- Gwella safonau cyrhaeddiad yn arbennig yng Nghyfnod Allweddol 4 ar drothwy

Lefel 2+

- Codi lefelau presenoldeb
- Lleihau effaith tlodi ar blant a phobl ifanc
- Dal i fynd ati i hybu'r ddarpariaeth blynyddoedd cynnar er mwyn ysgogi galw gan rieni
- Cynyddu nifer y plant sy'n cael addysg cyfrwng Cymraeg yn unol ag arolygon o'r galw gan rieni sef 18% yn y sector cynradd erbyn 2018 (cynnydd o 9.19% yn 1996) ac 20% yn y sector uwchradd erbyn 2023 (cynnydd o 7.30% yn 1996).
- Mynd ati i reoli lleoedd cyfrwng Cymraeg er mwyn sicrhau nad oes gormod o leoedd gwag.
- Cydweithio â thîm ysgolion yr 21ain ganrif yn Llywodraeth Cymru i ganfod cyllid ym Mand B o raglen Ysgolion ar gyfer yr 21ain Ganrif, ar gyfer datblygu digon o leoedd cyfrwng Cymraeg mewn ardaloedd lle maent yn dod o dan bwysau, yn enwedig ardal Bedwas Tretomos Machen, ac ardal dwyrain Islwyn.

Datganiad o gysylltiadau â strategaethau ehangach:

Mae gweithio amlasiantaethol yn ganolog i'r ffordd ymlaen er mwyn sicrhau bod gan bob dysgwr, ni waeth beth fo ei gefndir economaidd cymdeithasol, gyfle cyfartal i wireddu disgwyliadau uchel.

Mae 'Ailysgrifennu'r Dyfodol' yn rhoi pwyslais ar awdurdodau lleol, consortia ac ysgolion yn cydweithio â phartneriaid amlasiantaethol ar draws y pedair thema allweddol: ymgysylltu â'r teulu a'r gymuned; y blynyddoedd cynnar (0-7); addysgu a dysgu o safon uchel; disgwyliadau a dyheadau. Rhoddwyd blaenoriaeth uchel i hyn fel un o'r Amcanion Gwella ar draws Addysg.

Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn arwain y Rhwydwaith Dyfodol Llwyddiannus cyfrwng Cymraeg lle mae hyd at 40 o ysgolion ar draws Cymru'n cydweithredu o fewn y fframwaith rhanbarthol a chenedlaethol wrth ddatblygu cwricwlwm newydd i Gymru. Nod y rhwydwaith yw sicrhau y bydd gan yr holl aelodau ddealltwriaeth ddigonol o'r cwricwlwm newydd ac y byddant wedi cael digon o brofiadau datblygiadol i'w galluogi i gyflawni'r cwricwlwm newydd ym mis Medi 2018.

Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn un o Ysgolion Arloesi'r Fargen Newydd ac o'r herwydd mae dyletswydd arni i sicrhau y gall pob ymarferydd gael profiad o ddysgu proffesiynol effeithiol, gan alluogi datblygiad parhaus, gwella ei arweinyddiaeth a'i ddealltwriaeth o addysgeg ymarferol ac yn arbennig cynorthwyo â datblygu'r cwricwlwm newydd.

Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol yn gosod dyletswydd ar wasanaethau cyhoeddus i gyhoeddi Aseiad o Lesiant erbyn mis Mawrth 2017 a Chynllun Llesiant i fwrdeistref Caerffili erbyn mis Mawrth 2018. Er ei fod yn ei gamau drafft, mae gwaith ymgynghori â'r cyhoedd wedi pwysleisio pwysigrwydd addysg o ansawdd da i bawb ac ategu pob un o'r saith nod llesiant. Gwelir pwysigrwydd gwella safonau a galluogi pontio i gyfleoedd addysg, hyfforddiant a chyflogaeth gadarnhaol yn thema gyffredin i wella llesiant cenedlaethau'r dyfodol. Hefyd mae cysylltiadau cryf iawn o'r cynllun hwn i'r adrannau ar gyfer Caerffili Fwy Cyfartal, mewn perthynas â gwella cyfleoedd mewn cymunedau economaidd cymdeithasol, Caerffili Fwy Ffyniannus a Chaerffili â Diwylliant Bywiog lle mae'r Gymraeg yn Ffynnu.

Mae Fforwm Lleol Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Caerffili yn cyfarfod

bob tymor. Ei brif ddibenion yw:

- Monitro amcanion a chynlluniau gweithredol partneriaid tuag at gyflawni'r amcanion yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Caerffili
- Darparu diweddariadau ynghylch yr amcanion yng nghylch gwaith eu sefydliadau
- Datblygu cyfleoedd ar gyfer cydweithredu a phartneriaethau wrth iddynt godi er mwyn cynyddu'r ddarpariaeth a chyfleoedd cyfrwng Cymraeg sydd ar gael yng Nghaerffili
- Rhannu arferion gorau ac arloesedd
- Cyfrannu at fforwm rhanbarthol Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg

2. Cludiant

Mae dyletswydd statudol ar awdurdodau lleol o dan Adran 10 o Fesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) 2008 i hybu mynediad i addysg a hyfforddiant drwy gyfrwng y Gymraeg. Darparwch ddatganiad ynghylch hygyrchedd y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg yn eich awdurdod lleol mewn perthynas â chludiant rhwng y cartref a'r ysgol. Nodwch unrhyw heriau a/neu feysydd lle ceir arferion da trwy gydweithredu.

Mae Caerffili yn cydymffurfio â gofynion Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) 2008 gan ddarparu cludiant i ysgolion cyfrwng Cymraeg i ddisgyblion o oedran ysgol statudol yn unol â'n polisi cludiant unigol. Mae polisi cludiant Caerffili yn fwy hael na'r gofynion deddfwriaethol gan ei fod yn darparu cludiant i'r ysgol 'berthnasol' (h.y. ysgol dalgylch neu agosaf) sef 1.5 milltir yn y sector cynradd a 2 filltir yn y sector uwchradd. Hefyd darperir cludiant ôl-16 i fyfyrwyr mewn ysgolion a cholegau heb gost i'r myfyrwyr a rhieni / gwarcheidwaid.

Deilliant 1: Mwy o blant saith oed yn cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg

Y sefyllfa bresennol o ran nifer y plant saith oed sy'n cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg a'n targedau ar gyfer y tair blynedd nesaf yw tua 20% y flwyddyn. Mae'r niferoedd a addysgir trwy gyfrwng y Gymraeg yn rhagamcaniadau yn seiliedig ar ein derbyniad presennol o blant 3 oed i'r Cyfnod Sylfaen. Gyda datblygiad Cylchoedd Meithrin a chynyddu ymwybyddiaeth rhieni, rhagwelwn y bydd y nifer sy'n mynd i mewn i'r Cyfnod Sylfaen yn codi ond ni fydd hynny'n effeithio ar nifer y plant saith oed sy'n cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg hyd nes y bydd y cylch cynllunio nesaf yn cael ei weithredu.

Sefyllfa Bresennol	2017/2018	2018/2019	2019/2020
384	371	374	391

Ein pum amcan er mwyn cyflawni'r canlyniad hwn yw:

1. Datblygu darpariaeth o fewn Band B rhaglen ysgolion yr 21^{ain} ganrif er mwyn mynd i'r afael â chynyddu anghenion cynhwysedd yn yr ardaloedd a nodwyd (yn berthnasol i weithred 6.3 yn Strategaeth Cymraeg Pum Mlynedd Bwrdeistref Sirol Caerffili)

2. Datblygu ymagwedd ranbarthol at gynyddu'r ddarpariaeth ar draws y blynyddoedd cynnar ac wrth wneud hynny ysgogi'r galw. Bydd hyn yn cynnwys gweithio gyda Swyddogion Mudiad Meithrin i wella cyfraddau pontio mewn cylchoedd Meithrin gyda chyfradd dros glwyddo o dan 75%
3. Gweithio'n rhanbarthol gydag ystod eang o randdeiliaid i ddatblygu darpariaeth ddigonol a chynyddol drwy gyfrwng y Gymraeg i ddiwallu anghenion rhieni sy'n gweithio ar gyfer y Cynnig Gofal Plant erbyn 2020/2021 (yn berthnasol i weithred 6.3 yn Strategaeth Cymraeg Pum Mlynedd Bwrdeistref Sirol Caerffili)
4. Cynnal arolwg blynyddol o alw rhieni ac ymgorffori'r canlyniadau wrth gynllunio ar gyfer lleoedd ysgolion.
5. Gweithio'n rhanbarthol i gynllunio'n strategol ar gyfer creu darpariaeth gynyddol gan gynnwys datblygu deunyddiau gwybodaeth i deuluoedd, er enghraifft, gan archwilio datblygu llyfryn i rieni drwy grant Cronfa Glyndŵr.

Ar hyn o bryd mae 11 ysgol gynradd cyfrwng Cymraeg ar draws y fwrdeistref sirol sydd gyda'i gilydd â bron 3000 o leoedd. Ar hyn o bryd mae gan Ysgol Gyfun Cwm Rhymni 2 safle (Gelli Haf a'r Gwyndy) sy'n darparu 2,348 o leoedd.

Cytunodd y Cyngor ar ei gynllun blaenoriaethol cyntaf ym Mand A o raglen Llywodraeth Cymru, Ysgolion ar gyfer yr 21ain Ganrif, fel buddsoddiad gwerth £20 miliwn ar safle Y Gwyndy. Roedd y buddsoddiad yn cynnwys ysgol newydd yn lle hen Ysgol Gynradd Gymraeg Caerffili gyda lle i oddeutu 450 o ddisgyblion a darpariaeth uwchradd â 900 o leoedd fel ail safle ar gyfer Ysgol Gyfun Cwm Rhymni. Hefyd, cafodd hen adeilad Ysgol Gynradd Gymraeg Caerffili ei ddatblygu i fod yn gyfleuster blynyddoedd cynnar cyfrwng Cymraeg cyn-ysgol, gan greu campws 0-19. Mae'r safle hefyd wedi cael gwell meysydd chwarae awyr agored, gan gynnwys maes 3G maint llawn.

Mae'r rhaglen gyfalaf addysg wedi cael ei defnyddio i ddatblygu rhagor o leoedd yn y blynyddoedd diwethaf, gan gael ei hategu gan arian lles cynllunio a106. Mae'r cyllid adran 106 hwn wedi galluogi capasiti i gynyddu drwy ychwanegu ystafelloedd dosbarth ychwanegol at safleoedd ysgol presennol. Byddwn yn parhau i weithio gyda chydweithwyr ar draws yr awdurdod lleol i wneud y gorau o'r defnydd o gyllid adran 106.

O ran y sector cynradd, mae'r nifer fwyaf sylweddol o leoedd gwag yng nghanol a rhan uchaf ardal Cwm Rhymni. Ar hyn o bryd mae galw am bron yr holl leoedd yn ardaloedd Basn Caerffili a dwyrain Islwyn, ac ystyriwyd buddsoddi yn yr ardaloedd hyn fel rhan o gais y Cyngor o dan Fand B (2019-2024) o'r rhaglen Ysgolion ar gyfer yr 21ain Ganrif. Mae'r galw am Addysg Cyfrwng Cymraeg wedi cynyddu ers sefydlu CBSC ac yn arbennig felly yn y blynyddoedd diwethaf. Mae canran y disgyblion mewn Ysgolion Cyfrwng Cymraeg fel a ganlyn: Sector Cynradd: 1997 (8.9%), 2007 (12.1%), 2010 (14.4%), 2016 (16.8%). Sector Uwchradd: 1997 (6.9%), 2007 (9.0%), 2010 (10.6%), 2016 (12.3%). Bydd y rhaglen Band B yn parhau i gefnogi'r ddarpariaeth Gymraeg sy'n ffynnu yng Nghaerffili drwy sicrhau bod digon o leoedd cyfrwng Cymraeg yn cael eu datblygu mewn ardaloedd lle maent dan bwysau, fel y nodwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2017 - 2020. Mae datblygiad o dan Fand B yn cydnabod yr angen i gynyddu'r ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg ac mae cynigion yn cynnwys potensial ar gyfer datblygu darpariaeth gofal

plant ar yr holl safleoedd y gwnaed cynigion ar eu cyfer, ond bydd yn ddibynol ar sicrhau arian gan Lywodraeth Cymru yng nghynnig Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif a chynigion dilynol ar gyfer rhaglen gyfalaf Cynnig Gofal Plant.

Cafodd yr asesiad addysg cyfrwng Cymraeg yn unol â rheoliadau 2013 ei gynnal yn 2015, ac mae wedi'i atodi yn Atodiad 2. Caiff asesiad arall ei gynnal yn 2018 yn unol â'r gofyniad o ran cylch 3 blynedd. Hefyd cynhelir arolwg o'r galw gan rieni bob blwyddyn. Y rhain yw'r sail ar gyfer yr holl amcanestyniadau o dueddiadau'r galw yn y dyfodol ac maent yn darparu tystiolaeth o'r angen am leoedd ychwanegol a'u lleoliad yn y fwrdeistref. Yn flaenorol, mae arolygon rhieni wedi dylanwadu ar ddarpariaeth ieithyddol ysgolion newydd, er enghraifft, agorwyd Ysgol Penalltau fel ysgol gynradd cyfrwng Cymraeg i ddiwallu'r galw cynyddol a'r angen am ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg yn yr ardal leol.

Mae'r Asesiad llawn o Ddigonolrwydd Gofal Plant yn cael ei gynnal yn 2016 gyda golwg ar ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru a'i gyhoeddi ym mis Mawrth 2017. Bydd yr arolygon o'r galw gan rieni'n adlewyrchu'r galw am ofal plant ac iaith y ddarpariaeth a byddant yn sail i'r Cynllun Gweithredu Gofal Plant blynyddol er mwyn datblygu darpariaeth newydd a chynnal neu ehangu'r ddarpariaeth bresennol. Rhagwelwn gynnydd yn nifer y lleoedd gofal plant y bydd eu hangen yn ystod oes Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2017-2020 ar draws y sector i gefnogi'r gofal plant i'r holl blant 3 a 4 oed y mae eu rhieni'n gweithio.

Ardal cynllunio gymunedol	Cylchoedd Meithrin gan gynnwys Cylchoedd heb eu cofrestru	Cylchoedd Meithrin a lleoliadau a gynhelir sy'n cynnig Dechrau'n Deg	Cylchoedd Meithrin sy'n cynnig Addysg y Blynyddoedd Cynnar	Gofal cofleidiol	Clybiau ar ôl ysgol	Clwb Brechwast	Darpariaeth gwyliau	Ti A Fi	Darpariaeth 11-14	% o blant hŷn na 3 oed sy'n cael rhywfaint o ddefnydd o'r Gymraeg yn ôl adroddiad y Fenter Iaith 2016
Basn Caerffili	3	2	1	3	3	1	2	2	1	13.21%
Cwm Sirhywi Isaf	3	1	1	3	1	0	0	1	0	10.08%
Gorllewin Canol y Cymoedd	3	2	2	2	2	0	1	2	0	12.04%
Dwyrain Canol y Cymoedd	3	1	3	1	2	1	0	2	1	10.36%
Cwm Rhymni Uchaf	3	2	0	2	0	0	0	0	0	9.6%

Mae 2 Gylch Meithrin yn cynnig Lleoedd â Chymorth sef cynllun i gynorthwyo plant

ag oediad datblygiad sy'n byw y tu allan i ardaloedd Dechrau'n Deg i gael darpariaeth gofal plant i gynorthwyo â'u datblygiad.
Hefyd mae 6 gwarchodwr plant sy'n siarad Cymraeg a 3 meithrinfa ddydd sydd wedi'u cofrestru gydag AGGCC fel rhai dwyieithog.

Mae'r Fenter Iaith yn gweithio mewn partneriaeth â swyddogion yr awdurdod lleol a'r Mudiad Meithrin i gynorthwyo Cylchoedd Meithrin a lleoliadau gofal plant i wella'r ddarpariaeth Gymraeg ar draws y fwrdeistref. Mae'r contract presennol ar waith tan 31 Mawrth 2017 gydag opsiwn i'w ymestyn ymhellach tan 31 Mawrth 2018.

Mae Ffordd i Ddwyieithrwydd yn gynllun sicrhau ansawdd i gynorthwyo i ddatblygu'r Gymraeg mewn lleoliadau cyfrwng Saesneg a chynorthwyo lleoliadau cyfrwng Cymraeg lle mae yna ymarferwyr sy'n dysgu Cymraeg. Ar hyn o bryd mae 6 meithrinfa ddydd, 3 gwarchodwr plant, 6 grŵp chwarae, 7 lleoliad Dechrau'n Deg a gynhelir, a 6 lleoliad yn aros i ddechrau.

Mae pob rhiant yn cael gwybodaeth am addysg cyfrwng Cymraeg o *lyfryn Dechrau Ysgol* Caerffili sy'n cael ei ddsbarthu gyda ffurflenni cais am le mewn ysgol yn ogystal â bod ar gael ar wefan Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili. Gall rhieni gael gwybodaeth am ofal plant a darpariaeth Addysg y Blynyddoedd Cynnar cyfrwng Cymraeg trwy'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd. (yn berthnasol i weithred 1.2 yn Strategaeth Cymraeg Pum Mlynedd Bwrdeistref Sirol Caerffili)

Mae gweithio gyda rhieni ar y cyfle cyntaf posibl yn galluogi'r rhieni i wneud dewisiadau gwybodus ynghylch iaith y ddarpariaeth y bydd eu plant yn ei mynychu. Bydd y Rhwydwaith Rhieni, y Fenter Iaith trwy'r rhaglen Lleisiau a Chymraeg i blant yn cydweithio i hyrwyddo gwybodaeth i rieni, ac i godi ymwybyddiaeth gyda staff rheng flaen o fuddion dwyieithrwydd. (yn berthnasol i weithred 1.1&1.3 yn Strategaeth Cymraeg Pum Mlynedd Bwrdeistref Sirol Caerffili)

Mae 'Cymraeg i blant' yn brosiect sy'n cael ei redeg gan y Mudiad Meithrin ar draws Caerffili ac sy'n canolbwyntio ar gynyddu nifer y plant oedran meithrin a all siarad Cymraeg. Mae'n rhoi gwybodaeth, cyngor a chymorth i rieni ar fuddion bod yn ddwyieithog, pwysigrwydd cyflwyno'r Gymraeg i blant mor gynnar ag sy'n bosibl, a manteision dewis gofal plant ac addysg cyfrwng Cymraeg. Caiff Cymraeg i blant ei hyrwyddo trwy'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd.
Caiff hyn ei gyflawni trwy ddarparu sesiynau dwyieithog tyliuo babanod, ioga babanod a rhigymanau Cymraeg bob wythnos i rieni a phlant ifanc. Yn y tymor byr rhagwelwn weithio ar draws yr ardaloedd canlynol: Caerffili, Ystrad Mynach, Rhisga, gyda golwg ar gynyddu nifer y plant sy'n mynychu'r grwpiau Ti a Fi a Chylchoedd Meithrin lleol. Ar ôl mynychu cyfres o'n grwpiau cymorth caiff rhieni eu hannog i symud ymlaen i'w Grŵp Ti a Fi a Chylch Meithrin lleol cyn dechrau mewn ysgol gynradd cyfrwng Cymraeg lleol.

Ymgyrch gan y Mudiad Meithrin i hyrwyddo manteision addysg cyfrwng Cymraeg yw **Cychwyngorau / Beststart**.

Mae Swyddogion Cefnogi'r Mudiad Meithrin yn darparu cymorth ac adnoddau i staff Cylch Meithrin i hyrwyddo buddion addysg cyfrwng Cymraeg i rieni'r plant sy'n ei

fynychu. Mae Cylchoedd Meithrin lle mae'r cyfraddau pontio'n is na 50% yn cael eu targedu fel rhan o fenter Cychwyn Gorau sy'n rhan o'n targedau yr adroddir amdanynt i'r Uned Addysg Gymraeg.

Bwriad y cylch cynllunio nesaf ar gyfer y Fforwm Addysg Gymraeg Rhanbarthol yw cael pedwar grŵp gorchwyl a gorffen i symud ymlaen â rhaglenni gwaith arwyddocaol. Mae un is-grŵp yn canolbwyntio ar ddatblygiadau o fewn y Blynyddoedd Cynnar (yn berthnasol yn Strategaeth Cymraeg Pum Mlynedd Bwrdeistref Sirol Caerffili). Bydd gan yr is-grŵp hwn swyddogion perthnasol o bob awdurdod lleol yng Ngwent, Mudiad Meithrin a'r tri sefydliad Menter Iaith yn y rhanbarth, yn ogystal â chynrychiolaeth gan y RhAG neu sefydliadau eraill mewn cyfarfodydd perthnasol. Bydd y meysydd ffocws cychwynol yn cynnwys

- Cynyddu'r nifer o leoedd gofal plant cyfrwng Cymraeg ar draws y rhanbarth gan gynnwys datblygu darpariaeth newydd yn ogystal ag ehangu'r ddarpariaeth bresennol drwy wneud newidiadau i adeiladau neu wasanaethau ychwanegol a gynigir.
- Hyfforddi a recriwtio staff a gwella sgiliau iaith Gymraeg ar draws y rhanbarth i ddatblygu cysondeb mewn defnydd iaith gan staff lleoliadau gofal plant i hyrwyddo caffael iaith, gan gynnwys cysylltu â'r ysgol gynradd sy'n bwydo ar gyfer cysondeb wrth ddefnyddio iaith a chefnogi pontio positif.
- Cynaliadwyedd a chymorth busnes i sicrhau bod gan bob gofal plant gynllun busnes cadarn i sicrhau ei fod yn cael ei gynnal a'i alluogi i gynyddu yn ystod y cynllun hwn. Bydd y ffocws hwn hefyd yn edrych ar sut y gall lleoliadau gofal plant dderbyn lleoedd a ariennir drwy'r Cynnig Gofal Plant, Dechrau'n Deg ac Addysg Blynyddoedd Cynnar i wneud y gorau o unrhyw arian a dderbynnir yn ogystal â darparu gwasanaeth ehangach i rieni sy'n talu ffioedd a darparu darpariaeth gymunedol.
- Gwella cyfraddau pontio rhwng Cylchoedd ac Ysgolion Cynradd.

Bydd y Cynnig Gofal Plant angen nifer sylweddol o leoedd gofal plant a gall lleoliad fod yn hanfodol i'w cynaladwyedd, felly bydd y grŵp hwn yn cysylltu drwy'r Fforwm Addysg Gymraeg i sicrhau bod yr is-grŵp sy'n edrych ar gynllunio lleoedd mewn ysgolion yn gysylltiedig â gwaith datblygu gyda'r grŵp blynyddoedd cynnar sy'n datblygu darpariaeth gofal plant. Mae Caerffili wedi cynnwys y datblygiad hwn o adeiladau o fewn ei gynigion Band B Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif, yn amodol ar sicrhau cyllid cyfalaf Cynnig Gofal Plant. Bydd y ceisiadau yn cael eu cyflwyno unwaith y'u hagorir ar gyfer rhaglen gyfalaf Cynnig Gofal Plant, a ragwelir yn 2018-2021.

Yng Nghaerffili mae ein poblogaeth, er ei bod yn symud rhwng ardaloedd cymunedol, yn weddol sefydlog o ran symud i mewn i'r fwrdeistref ac allan ohoni, ac felly caiff rhieni eu hannog i wneud eu penderfyniadau ar ddarpariaeth addysg yn y blynyddoedd cynnar, gan leihau'r galw am bolisi ar hwyrddyfodiaid.

Fodd bynnag, trafodwyd datblygiad polisi Hwyrddyfodiaid ar gyfer datblygiad lleol a rhanbarthol posibl o dan is-grŵp Fforwm Addysg Gymraeg Rhanbarthol ar gyfer cynllunio lleoedd a hyrwyddo galw.

Deiliant 2: Mwy o ddysgwyr yn parhau i wella eu sgiliau iaith wrth bontio o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd.

Y sefyllfa bresennol a'n targedau ar gyfer y tair blynedd nesaf mewn perthynas â nifer y disgyblion ym mlwyddyn naw a asesir mewn Cymraeg (iaith gyntaf)

Y sefyllfa bresennol	2017/2018	2018/2019	2019/2020
232	308	302	320

Ein tri amcan er mwyn cyflawni'r deilliant hwn yw:

1. Cydweithio â Swyddogion y Mudiad Meithrin i wella cyfraddau pontio mewn Cylchoedd Meithrin sydd â chyfradd pontio o dan 75%
2. Cynnal cyfraddau pontio uchel o ysgolion cynradd i'r ysgol uwchradd.
3. Cynnal ansawdd pontio o gofio heriau rheoli ysgol uwchradd sydd wedi'i rhannu rhwng dau safle – Gelli Haf a'r Gwyndy.

Mae nifer y plant sy'n trosglwyddo o leoliadau gofal plant nas cynhelir sy'n cynnig lleoedd a ariennir dan y Cyfnod Sylfaen i blant sy'n codi'n dair oed, lleoedd nas ariennir a lleoedd Dechrau'n Deg i'w gweld yn y data yn Atodiad 1, data sydd wedi'u cyflenwi gan y Mudiad Meithrin ym mis Tachwedd 2016. Mae pryderon ynghylch cyfraddau pontio mewn 3 lleoliad gofal plant cofrestredig ac 1 ddarpariaeth anghofrestredig. Mae Mudiad Meithrin a swyddogion awdurdodau lleol yn cwrdd bob mis i adolygu unrhyw bryderon ynglŷn â lleoliadau, gan gynnwys pontio, cefnogaeth ieithyddol, anghenion cymorth busnes ac ati. Fodd bynnag, mae hyn bellach yn flaenoriaeth uchel a gaiff ei symud ymlaen mewn is-grŵp o'r Fforwm Addysg Gymraeg Rhanbarthol sy'n canolbwyntio'n benodol ar y Blynnyddoedd Cynnar. Yn ogystal, mae cynigion Band B Ysgolion yr 21^{ain} Ganrif yn cynnwys datblygu darpariaeth gofal plant penodol fel rhan o raglen adeiladu / adnewyddu ysgolion ond mae'n parhau i fod yn ddarostyngedig i geisiadau cyllido llwyddiannus ar gyfer rhaglen gyfalaf y Cynnig Gofal Plant. Bydd hyn yn cynorthwyo i symud Cylchoedd a Chlybiau i safleoedd ysgol a gwella lles plant, cyfraddau pontio i Gynradd, cysondeb mewn caffael iaith yn ogystal ag effeithiolrwydd i rieni.

Mae'r holl leoliadau'n cael cymorth i gynnig pontio da i deuluoedd symud ymlaen o Ddechrau'n Deg i Addysg y Blynnyddoedd Cynnar neu o leoliadau nas cynhelir i ddarpariaeth feithrin Cyfnod Sylfaen a gynhelir mewn ysgolion. Rydym yn annog lleoliadau i ddefnyddio gwaith papur tebyg er mwyn caniatáu ar gyfer symud rhwng lleoliadau ac atal dryswch yn ogystal ag annog lleoliadau i weithio gyda theuluoedd i sicrhau eu bod yn cwblhau ffurflenni cais am leoedd o fewn y terfynau amser, gan enwi'r ddarpariaeth sy'n ddewis cyntaf ganddynt. Un o'r pethau mae'r Mudiad Meithrin wedi canolbwyntio arno yw cydweithio â Chylchoedd Meithrin i wella cyfraddau pontio. Yn nhymor yr haf 2016 roedd 70 o blant mewn lleoedd Addysg y Blynnyddoedd Cynnar yn y 7 Cylch Meithrin.

Cylch Meithrin Tonyfelin	16
Cylch Meithrin Nelson	9
Cylch Meithrin Pontllanfraith	9
Cylch Meithrin Dewi Sant	9
Cylch Meithrin Coed Duon	3
Cylch Meithrin Cwm Derwen	12
Cylch Meithrin yr Enfys	12

Nid oes llawer o wahaniaeth yn nifer y plant a asesir mewn Cymraeg iaith gyntaf ym mlwyddyn 6 ac yna ym mlwyddyn 9 yng Nghaerffili. Mae 100% o'r dysgwyr blwyddyn 9 mewn addysg cyfrwng Cymraeg yn Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn cael eu hasesu mewn Cymraeg (iaith gyntaf). Mae'r cyfraddau dilyniant o'r 11 ysgol gynradd sy'n bwydo Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn ardderchog ac yn aros yn gyson ar 100%. Mae 11 ysgol gynradd yn cyfrannu at y cydweithredu yng nghlwstwr ysgolion Ysgol Gyfun Cwm Rhymni.

Safle'r Gwyndy	Safle Gelli Haf	
<ul style="list-style-type: none"> • Ysgol Gymraeg Caerffili • Ysgol Gymraeg y Castell • Ysgol Gymraeg Ifor Bach 	<ul style="list-style-type: none"> • Ysgol Gymraeg Penalltau • Ysgol Gymraeg Cwm Gwyddon • Ysgol Gymraeg Cwm Derwen • Ysgol Gymraeg Bro Allta 	<ul style="list-style-type: none"> • Ysgol Gymraeg y Lawnt • Ysgol Gymraeg Bro Sannan • Ysgol Gymraeg Gilfach • Ysgol Gymraeg Trelyn

Mae'r cydweithredu rhwng yr ysgolion yn gryfder sylweddol sy'n cyfrannu at y llwyddiant a'r safonau uchel iawn a gyflawnir gan yr ysgolion hyn. Cydnabyddir clwstwr Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn bartneriaeth arloesi lwyddiannus iawn lle mae arferion da'n cael eu rhannu'n gyson ar bob lefel ar draws y clwstwr. Nod y cydweithredu yw sicrhau bod pob disgybl sy'n mynychu ysgol cyfrwng Cymraeg ym mwrdeistref Caerffili'n cael cyfleoedd addysgol a fydd yn ei alluogi i wireddu ei botensial.

CYNNYDD Y DISGYBLION YW GWRAIDD POPETH

Oherwydd y cydweithredu hwn mae modd cynnig amrywiaeth o gyfleoedd a gweithgareddau yn yr ysgolion cynradd neu yn Ysgol Gyfun Cwm Rhymni er mwyn hybu datblygiad disgyblion unigol neu grwpiau o ddisgyblion.

Cynllun Pontio Ysgol Gyfun Cwm Rhymni:

Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn sicrhau bod pob disgybl sy'n dechrau yn yr Ysgol yn awyddus i ddatblygu ymhellach ac adeiladu ar y cynnydd a wnaed yn ystod ei gyfnod yn yr ysgol gynradd. Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni a'r ysgolion cynradd yn cydweithio'n agos trwy rannu gwybodaeth a datblygu cynlluniau er mwyn sicrhau bod cyfnod cychwynnol y disgyblion yn Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn un hapus a llwyddiannus.

Cynllun cyd-fentora:

Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn arwain cynllun mentora ar draws holl ysgolion cynradd clwstwr Ysgol Gyfun Cwm Rhymni. Mae gan bob ysgol gynlluniau gwahanol i gynorthwyo ac arwain disgyblion sydd angen cymorth ychwanegol neu o wahanol fathau er mwyn datblygu eu galluoedd, yn benodol ym meysydd llythrennedd a rhifedd. Mae cynlluniau ymyrraeth disgyblion unigol yn amrywio yn ôl yr ysgol ac anghenion y disgyblion, ac maent wedi profi'n effeithiol dros gyfnod o amser. Mae yna gydweithredu effeithiol ar draws y clwstwr fel bod arferion da'n cael eu rhannu er mwyn sicrhau cynnydd y disgyblion.

Mae dau o athrawon Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn cael amser digyswllt ychwanegol i ganiatáu iddynt ymweld â phob ysgol gynradd yn rheolaidd i drafod cynlluniau ymyrraeth ac i drafod disgyblion unigol a grwpiau o ddisgyblion ym mlynnyddoedd 5 a 6. Drwy ddarparu system mentora effeithiol ar draws y clwstwr, mae disgyblion unigol a grwpiau o ddisgyblion yn cael budd o weithgareddau cynlluniedig ar draws y

clwstwr er mwyn datblygu yn unol â'u talent, gallu neu anghenion personol.

Bydd yr holl ddisgyblion ym Mlwyddyn 6 yn cael cyfle i gymryd rhan mewn Diwrnodau Gweithgareddau:

Diwrnodau Gweithgareddau Estynedig:

Trefnir ar gyfer disgyblion Mwy Abl a Thalentog yn canolbwyntio ar ieithoedd a chyfathrebu a gwyddoniaeth, mathemateg a rhifedd. Cynhelir cyfres o ddiwrnodau yn Ysgol Gyfun Cwm Rhymni sy'n rhoi cyfle i'r disgyblion blwyddyn 6 ddatblygu eu dealltwriaeth neu allu estynedig mewn maes neu feysydd penodol.

Diwrnodau Gweithgareddau Ychwanegol:

Trefnir ar gyfer y disgyblion hynny yr ymddengys na allant fanteisio ar yr holl gyfleoedd sydd ar gael yn yr ysgol oherwydd amddifadedd neu broblemau cymdeithasol ac emosiynol. Mae'r disgyblion hyn yn cael budd o gynlluniau'r ysgol i gynorthwyo ac arwain disgyblion sydd angen cymorth ychwanegol. Mae'r cynllun cyd-fentora'n atgyfnerthu'r gwaith hwn ac yn galluogi Ysgol Gyfun Cwm Rhymni i ddatblygu cyfleoedd ychwanegol ar draws y clwstwr er mwyn meithrin uchelgais a hyder y plant.

Cynhelir cyfres o ddiwrnodau yn Ysgol Gyfun Cwm Rhymni ac mewn lleoliadau eraill sy'n rhoi i'r disgyblion ym mlynnyddoedd 5 a 6 gyfle i ddatblygu eu huchelgais a'u hyder ac ar yr un pryd gwella dealltwriaeth o dopigau nad ydynt o angenrheidrwydd ar gael yn yr ysgol gynradd.

Diwrnodau Gweithgareddau Arbennig:

Trefnir ar gyfer disgyblion nad ydynt wedi cymryd rhan yn y diwrnodau gweithgareddau estynedig neu'r diwrnodau gweithgareddau ychwanegol. Mae'r plant yn mwynhau gweithgareddau tebyg i'r rhai mae eu cyfoedion wedi'u cyflawni yn ystod y diwrnodau gweithgareddau eraill. Mae'r diwrnodau hyn wedi'u bwriadu i wella dealltwriaeth y plant o'r hyn y gallant ei ddisgwyl pan fyddant yn dechrau yn Ysgol Gyfun Cwm Rhymni ac i'w paratoi'n fwy effeithiol ar gyfer y cyfnod pontio hynod bwysig hwn.

Gwyddoniaeth ym mlwyddyn 6

Mae adran gwyddoniaeth Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn cydweithredu gydag athrawon blwyddyn 6 i gyflwyno uned o waith gwyddoniaeth ym mlwyddyn 6. Mae athrawon o Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn ymweld â'r ysgol gynradd i gynnal gwersi gwyddoniaeth ac mae disgyblion blwyddyn 6 yn ymweld ag Ysgol Gyfun Cwm Rhymni i gael profiad o wneud arbrogion mewn labordy.

Diwrnodau Chwil Chwarae

Cynhelir diwrnodau cerddorol yn Ysgol Gyfun Cwm Rhymni lle mae disgyblion sydd â thalent gerddorol benodol yn cael cyfle i gwrdd â'r athrawon cerddoriaeth a disgyblion talentog eraill ac i berfformio o flaen cynulleidfa.

Diwrnod Pontio

Mae'r disgyblion yn cael amserlen ar gyfer y diwrnod sy'n eu galluogi i brofi gweithgareddau fel dosbarthiadau blwyddyn 7. Mae'r gweithgareddau'n cael eu cynllunio fel bod y disgyblion yn cael profiadau na fyddent yn eu cael fel arfer yn yr

ysgol gynradd ond a fydd ar gael iddynt ym mlwyddyn 7 yn Ysgol Gyfun Cwm Rhymni.

Nosweithiau Pontio

Cynhelir dwy noson i ddarpar rieni yn ystod cyfnod disgybl ym mlwyddyn 6:

- Noson gyflwyniad i'r ysgol a'r adeiladau a chyfle i'r rhieni gwrrdd ag arweinwyr yr ysgol.
- Noson weithgareddau seiliedig ar bynciau fel y gall y rhieni gael blas ar y math o bynciau y bydd y disgyblion yn eu hastudio ym mlwyddyn 7. Mae cyfle hefyd i brynu gwisg ysgol.

Ymweliadau unigol

Yn aml bydd gan blant mwy bregus bryderon ychwanegol wrth ystyried dechrau ym Mlwyddyn 7. Mae croeso i rieni a phlant unigol ymweld â'r ysgol ar adegau cyfleus er mwyn sicrhau cyflwyniad effeithiol i'r ysgol. Cyfres o ymweliadau fydd y rhain yn aml, yn dechrau ar ôl yr ysgol pan gânt eu tywys o gwmpas y safle pan mae'n dawl gan aelod o'r staff, gan symud ymlaen i ymweliadau hirach i gael profiad o weithgareddau'r ysgol.

Deilliant 3: Mwy o fyfyrwyr 14-16 oed yn astudio ar gyfer cymwysterau drwy gyfrwng y Gymraeg

Deilliant 4: Mwy o fyfyrwyr 14-19 oed yn astudio pynciau drwy gyfrwng y Gymraeg mewn ysgolion, colegau a dysgu seiliedig ar waith.

Ein sefyllfa bresennol a'n targedau mewn perthynas â chanran y dysgwyr sy'n cael eu cofrestru ar gyfer TGAU Cymraeg (iaith gyntaf) sy'n cael eu cofrestru ar gyfer o leiaf dau gymhwyster Lefel 1 neu Lefel 2 arall drwy gyfrwng y Gymraeg.

Y sefyllfa bresennol	2017/2018	2018/2019	2019/2020
100%	100%	100%	100%

Ein sefyllfa bresennol a'n targedau mewn perthynas â chanran y dysgwyr sy'n cael eu cofrestru ar gyfer TGAU Cymraeg (iaith gyntaf) sy'n cael eu cofrestru ar gyfer o leiaf pum cymhwyster Lefel 1 neu Lefel 2 arall drwy gyfrwng y Gymraeg.

Y sefyllfa bresennol	2017/2018	2018/2019	2019/2020
100%	100%	100%	100%

Ein pedwar amcan er mwyn cyflawni'r deilliant hwn yw:

1. Sicrhau bod y ddarpariaeth i ddysgwyr 14-16 oed yn Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn cydymffurfio â Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009
2. Cynnal adolygiad o drefniadaeth y ddarpariaeth uwchradd cyfrwng Cymraeg ym mwrdeistref Caerffili gan gynnwys y ddarpariaeth 14-19. Bydd hyn yn cydfynd ag adolygiad o'r 6^{ed} dosbarth mewn ysgolion ac addysg drydyddol.
3. Parhau i ddatblygu llwybr dysgu cyfrwng Cymraeg i ddisgyblion sydd mewn perygl o beidio â bod mewn addysg, cyflogaeth neu hyfforddiant ar ôl gadael yr ysgol yn 16 oed, a hybu cwricwlwm ôl-16 Lefel 2 i'r rheini nad ydynt yn

cyrraedd y trothwy Lefel 2 ar gyfer Cymraeg / Saesneg a Mathemateg.

4. Ystyried ymagwedd ranbarthol at y ddarpariaeth ôl-16 cyfrwng Cymraeg (Ysgol Gyfun Cwm Rhymni, Y Gwyndy, Ysgol Gyfun Gwynllyw (Torfaen) ac Ysgol Gyfun Gwent Is Coed (Casnewydd) wrth ddatblygu, hybu a chynnal llwybrau dysgu 14-19 cyfrwng Cymraeg effeithiol. Caiff hyn ei ddatblygu drwy is-grŵp Fforwm Addysg Gymraeg Rhanbarthol ar gyfer llwybrau 14-19 sy'n cysylltu'r tair ysgol uwchradd, 2 goleg a'r brifysgol. (yn berthnasol i weithred 2.3, 5.7&6.3 yn Strategaeth Cymraeg Pum Mlynedd Bwrdeistref Sirol Caerffili)

Mae disgyblion Caerffili sydd mewn addysg gynradd cyfrwng Cymraeg yn trosglwyddo i Ysgol Gyfun Cwm Rhymni. Ychydig iawn o eithriadau sydd. Mae disgyblion Caerffili yn Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn cael eu cofrestru ar gyfer dau TGAU Mathemateg, dau TGAU Gwyddoniaeth, tri TGAU dewisol a Bagloriaeth Cymru drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hyn yn ogystal â Chymraeg / Llenyddiaeth Gymraeg.

Canran y dysgwyr sy'n cael eu cofrestru ar gyfer TGAU Cymraeg (iaith gyntaf) sy'n cael eu cofrestru ar gyfer o leiaf **pum** cymhwyster Lefel 1 neu Lefel 2 **arall** drwy gyfrwng y Gymraeg.

Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yw'r unig sefydliad yn yr awdurdod lleol a all ddarparu Llwybr Dysgu 14-19 cyfrwng Cymraeg. Ar hyn o bryd mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni ar ddau safle 7 milltir oddi wrth ei gilydd. Ym mis Medi 2016, dechreuodd 82 o ddisgyblion blwyddyn 10 ar eu cwricwlwm 14-16. Erbyn mis Medi 2018 bydd angen darparu cwricwlwm ôl-16 i'r disgyblion hynny ar safle'r Gwyndy sydd eisiau parhau mewn addysg cyfrwng Cymraeg.

Mae'r holl fyfyrwyr 14-16 oed sy'n astudio ar gyfer TGAU neu bynciau galwedigaethol Lefel 1 neu 2 yn Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn gwneud hynny drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae sicrhau cynnydd yn argaeledd cyrsiau TGAU a chysiau galwedigaethol Lefel 1 a 2 cyfrwng Cymraeg ar draws ein hawdurdod lleol yn gryn her i'r awdurdod gan fod y ddarpariaeth eisoes yn rhagori ar y disgwyliadau statudol (mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn cynnig 30 o gyrsiau Lefel 2 gan gynnwys 5 cwrs galwedigaethol). Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn gweithredu nifer o strategaethau gyda'r nod o gynyddu nifer y myfyrwyr sy'n parhau i fanteisio ar ddarpariaeth 14-19 cyfrwng Cymraeg:

Mae gan Ysgol Gyfun Cwm Rhymni strategaeth ar gyfer cymorth bugeiliol cyfrwng Cymraeg sy'n galluogi pob plentyn i gael cymorth priodol pan fo ei angen. Mae'r cymorth hwn yn hanfodol er mwyn sicrhau bod pob plentyn yn gwbl ymwybodol o'r ddarpariaeth 14-16 cyfrwng Cymraeg sydd ar gael, gan sicrhau bod bron 100% o'r disgyblion CA3 yn trosglwyddo i CA4.

Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn nodi'r disgyblion hynny ym mlwyddyn 9 sydd mewn perygl o beidio â bod mewn addysg, cyflogaeth neu hyfforddiant. Mae'r disgyblion hyn yn dod yn aelodau o'r Ganolfan Llwybrau Dysgu Cyfrwng Cymraeg ac yn dilyn cwricwlwm sydd wedi'i gynllunio'n arbennig i apelio atynt ac sydd â'r nod o sicrhau na fyddant yn peidio â bod mewn addysg, cyflogaeth neu hyfforddiant. Mae strategaeth y Ganolfan Llwybrau Dysgu Cyfrwng Cymraeg yn dal i fod yn ffordd effeithiol o wella disgwyliadau'r disgyblion. Mae'r strategaeth

hon wedi sicrhau bod y disgyblion hyn wedi parhau mewn addysg cyfrwng Cymraeg nes eu bod yn 16 oed a bod pob disgybl wedi cael lle mewn hyfforddiant, cyflogaeth neu addysg ar ôl gadael yr ysgol.

Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn darparu Llwybr Pontio Blwyddyn 12. Y nod yw galluogi myfyrwyr uchelgeisiol sydd ag ysgogiad da i barhau â'u hastudiaethau drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae Llwybr Pontio Blwyddyn 12 yn addas i'r myfyrwyr hynny a hoffai ddilyn cyrsiau Lefel 3 ond nad ydynt, yn anffodus, wedi cyrraedd lefel cyflawniad addas eto i'w galluogi i astudio cyrsiau Lefel 3 ym mlwyddyn 12.

Mae Astudiaethau Galwedigaethol wrth wraidd y cwrs ac mae datblygu mwy o ddealltwriaeth o amrywiaeth o feysydd Busnes yn ganolog i'r cwricwlwm. Drwy barhau i astudio'r pynciau craidd allweddol (*Cymraeg/Saesneg/Mathemateg*) mae disgyblion yn gallu ailsefyll arholiadau TGAU er mwyn gwella eu graddau TGAU os oes angen neu i barhau i wella eu sgiliau llythrennedd a rhifedd os ydynt wedi cael TGAU graddau A*-C.

Disgwylir y bydd y myfyrwyr hynny sy'n dewis dilyn Llwybr Pontio Blwyddyn 12 yn dymuno parhau â'u hastudiaethau cyfrwng Cymraeg yn Ysgol Gyfun Cwm Rhymni ar ddiwedd blwyddyn 12 trwy ddechrau cyrsiau Lefel 3 ym Mlwyddyn 13.

Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni wedi datblygu cwricwlwm ôl-16 i ddisgyblion sydd ag Anghenion Dysgu Ychwanegol gan eu galluogi i barhau mewn addysg cyfrwng Cymraeg ac ar yr un pryd cael eu paratoi'n effeithiol ar gyfer byd gwaith a bywyd ar ôl addysg ffurfiol. Mae'r cwricwlwm yn cael ei deilwra i anghenion yr unigolyn ac fel arfer bydd yn cynnwys cwrs galwedigaethol a pharhad i ddatblygiad llythrennedd a rhifedd. Rhoddir pwyslais penodol ar feithrin mwy o ddealltwriaeth o sgiliau byw a chyfathrebu effeithiol.

O'r blaen roedd y cydweithredu rhanbarthol 14-19 cyfrwng Cymraeg yn manteisio ar gyllid ychwanegol trwy'r Cynllun Datblygu Rhwydwaith Blynyddol, y Cynllun Datblygu Rhwydwaith Rhanbarthol a'r grant oedd yn gysylltiedig â'r Fforwm Cyfrwng Cymraeg Rhanbarthol 14-19. Roedd y cyllid hwn yn ein galluogi i gynnal y Llwybrau Dysgu 14-19 cyfrwng Cymraeg mewn modd effeithiol ar draws y rhanbarth. Mae'n amlwg bod angen parhau â chyllid ychwanegol i lwybrau dysgu 14-19 cyfrwng Cymraeg er mwyn inni gynnal y sefyllfa bresennol yn y De-ddwyrain lle mae baich y ddarpariaeth ar ysgwyddau grŵp mor fach o sefydliadau.

Er na chafwyd unrhyw gyllid grant ychwanegol mae Fforwm 14-19 De-ddwyrain Cymru wedi penderfynu parhau i gwrdd er mwyn sicrhau y gall ysgolion cyfrwng Cymraeg a sefydliadau Addysg Bellach gydweithredu yn y dyfodol a bydd hyn yn ffurfio sail yr is-grŵp o dan y Fforwm Addysg Gymraeg .

Mae cynnal a chynyddu'r ystod o ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg i ddisgyblion 14-19 oed yn gryn her i'r awdurdod gan fod y llwybrau 14-16 yn cael eu darparu erbyn hyn ar ddau safle ysgol 7 milltir oddi wrth ei gilydd. Rhaid gwarantu bod y ddarpariaeth yn gyfartal ar y ddau safle gan arwain at ddosbarthiadau bach ychwanegol a chostau staffio ychwanegol sylweddol.

Mae 1.68 athro ychwanegol wedi cael eu cyflogi i ddarparu ar gyfer y cwricwlwm digraidd 14-16 ar ddau safle 7 milltir oddi wrth ei gilydd ar gyfer 2016-17 gan ddisgwyl y bydd o leiaf 3 athro ychwanegol ar gyfer 2017-18.

Ar hyn o bryd mae'n rhaid i Ysgol Gyfun Cwm Rhymni gynnig a darparu 30 o gyrsiau Lefel 3 cyfrwng Cymraeg yn unol â'r Mesur Sgiliau. Gan mai hi yw unig ddarparwr posibl addysg ôl-16 cyfrwng Cymraeg rhaid iddi barhau i ddarparu cyrsiau hyd yn oed pan fo nifer y myfyrwyr sy'n dewis y cwrs yn gwneud y cwrs yn anghynnaladwy.

Bydd angen llwybr 14-19 cynaliadwy i'r holl ddisgyblion cyfrwng Cymraeg yn yr awdurdod (ar ddau safle 7 milltir oddi wrth ei gilydd) erbyn mis Medi 2018. Hyn fydd sail yr adolygiad sy'n ofynnol. Bydd yr awdurdod ac Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn cydweithredu er mwyn sicrhau y gellir cynnal darpariaeth ôl-16 cyfrwng Cymraeg cynaliadwy erbyn mis Medi 2018. Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni ac Ysgol Gyfun Gwynllyw wedi bod yn greadigol yn eu partneriaeth wrth i aelodau o'r staff deithio i addysgu cyrsiau amgen neu gyrsiau sydd â nifer fach o fyfyrwyr ond ar ôl i'r grant gael ei dynnu'n ôl, nid yw hyn yn ariannol hyfyw ac ni fydd byth oherwydd y niferoedd bach.

Erbyn mis Medi 2019 bydd angen Llwybr Dysgu 14-16 cynaliadwy yn Ysgol Gyfun Gwent Is Coed (Casnewydd) ac erbyn mis Medi 2021 bydd angen Llwybr Dysgu 14-19 cynaliadwy. Nid yw'n ymarferol disgwyl i'r ysgol allu cynnig cwricwlwm cynaliadwy i'w disgyblion heb gydweithredu â darparwyr cyfrwng Cymraeg eraill.

O gofio bod cwricwlwm Dyfodol Llwyddiannus i gael ei weithredu erbyn mis Medi 2018 ni allwn fod yn sicr beth fydd y gofynion ar gyfer Llwybr Dysgu 14-19 cynaliadwy erbyn 2020. Mae'n amlwg ei bod yn hanfodol i unrhyw gynllunio yn y dyfodol ar gyfer strategaeth Llwybrau Dysgu 14-19 cyfrwng Cymraeg yn y De-ddwyrain ystyried ymagwedd gydweithredol er mwyn inni barhau i ddarparu llwybr cynaliadwy o ansawdd da.

Yn adolygiad yr awdurdod lleol o'r ddarpariaeth 14-19 caiff ymagwedd ranbarthol ei hystyried, lle gallai Ysgol Gyfun Cwm Rhymni gydweithredu ag Ysgol Gyfun Gwynllyw (Torfaen) ac Ysgol Gyfun Gwent Is Coed (Casnewydd) wrth ddatblygu a hyrwyddo Llwybrau Dysgu 14-19 cyfrwng Cymraeg effeithiol, yn ogystal â chydweithio gyda Choleg y Cymoedd a Coleg Gwent. Hwn fydd blaenoriaeth y Fforwm Addysg Gymraeg Rhanbarthol drwy'r ia-grŵp ar gyfer darpariaeth 14-19.

Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn ganolog i drefniadaeth a gweithrediad rhwydwaith ysgolion uwchradd cyfrwng Cymraeg y De-ddwyrain (CYDAG De-ddwyrain Cymru). Mae CYDAG De-ddwyrain Cymru yn cynnwys 17 ysgol uwchradd cyfrwng Cymraeg ar draws tri rhanbarth (Canolbarth y De, EAS ac ERW). Mae'r rhwydwaith yn trefnu diwrnodau HMS ar y cyd â CBAC i gefnogi a hybu cymwysterau 14-19 cyfrwng Cymraeg. Bydd y rhwydwaith yn parhau i gydweithredu â CBAC a bydd yn cyfathrebu â Cymwysterau Cymru er mwyn sicrhau bod y ddarpariaeth cymwysterau cyfrwng Cymraeg 14-19 yn cael ei chefnogi a'i gwella. Mae'r Fforymau 14-19 wedi dod i ben yn swyddogol, ond mae CYDAG De-ddwyrain Cymru yn dal i gwrdd i edrych ar y posibilrwydd o barhau ag arferion fel trefnu cynadleddau a chyfarfodydd cydweithredu i'r staff oedd yn bodoli hyd at fis Mawrth 2016. Bydd angen creadigrwydd ac ymroddiad i'w gwneud yn bosibl i'r fforwm llwyddiannus hwn

barhau.

Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn arwain y Rhwydwaith Dyfodol Llwyddiannus cyfrwng Cymraeg lle mae hyd at 40 o ysgolion ar draws Cymru'n cydweithredu o fewn y fframwaith rhanbarthol a chenedlaethol wrth ddatblygu cwricwlwm newydd i Gymru. Nod y rhwydwaith yw sicrhau y bydd gan yr holl aelodau ddealltwriaeth ddigonol o'r cwricwlwm newydd ac y byddant wedi cael digon o brofiadau datblygiadol i'w galluogi i gyflawni'r cwricwlwm newydd ym mis Medi 2018.

Cysylltiadau â Choleg y Cymoedd

Mae cydweithredu hirsefydlog ac effeithiol rhwng Ysgol Gyfun Cwm Rhymni a Choleg y Cymoedd. Mae Coleg y Cymoedd yn darparu hyfforddiant seiliedig ar waith mewn mecaneg ceir i ddisgyblion y Ganolfan Llwybrau Dysgu Cyfrwng Cymraeg ar gampws y Coleg yn Ystrad Mynach. Mae'r coleg wedi sicrhau cyllid Ewropeaidd i'r prosiect hyd 2020.

Mae trafodaethau'n cael eu cynnal ar sut i ddatblygu rhagor o weithio mewn partneriaeth rhwng Ysgol Gyfun Cwm Rhymni a staff o Goleg y Cymoedd. Mae'r Hyrwyddwr Dwyieithrwydd yn aelod o Fforwm Llwybrau Dysgu 14-19 De-ddwyrain Cymru ac mae'n cwrdd â'r pennaeth a'r hwylusydd yn rheolaidd.

Mae Coleg y Cymoedd yn cyflenwi cyrsiau dydd blasu a chyfoethogi cyfrwng Cymraeg i ddisgyblion o Ysgol Gyfun Cwm Rhymni. Mae'r pynciau'n cynnwys Ffrangeg, Arlwygo ac Astudiaethau Cerbydau Modur. Mae'r gwaith partneriaethol hwn wedi cael ei gyllido gan Fforwm Trawsffiniol De-ddwyrain Cymru ar gyfer addysg cyfrwng Cymraeg a dwyieithog, sydd wedi cael ei orffen erbyn hyn, ond mae'r ysgol a'r Coleg ill dau'n awyddus i barhau â'r cydweithio mewn partneriaeth.

Mae'r Hyrwyddwr Dwyieithrwydd yn cysylltu â'r ysgol i alluogi'r disgyblion hynny sydd eisiau dilyn cyrsiau ôl-16 yn y coleg i bontio'n rhwydd a deall yr amrywiaeth o gyfleoedd sydd ar gael iddynt barhau i ddefnyddio'r Gymraeg yn y coleg. I'r disgyblion hynny sy'n dewis mynychu'r coleg, mae geirfaedd dwyieithog ar gael yn arbennig yn y pynciau STEM, i wneud y cyfnod pontio'n haws.

Yn y sector Addysg Bellach, nid yw'r broses gynllunio'r un peth ag mewn ysgolion/cynghorau. Mae'n rhaid i'r Coleg fynd trwy broses gynllunio strategol gyda'r AdAS a chael cymeradwyaeth yr AdAS am bopeth a wneir.

Un o'r blaenoriaethau presennol yw ymestyn ystod, math a lefelau'r cwrs Gofal Cwsmeriaid cyfrwng Cymraeg *Yr Iaith ar Waith* fel y gellir cynnig y cymhwyster ychwanegol hwn ar draws mwy o feysydd pwnc y mae Llywodraeth Cymru wedi'u nodi'n feysydd i'w datblygu â blaenoriaeth, ar lefelau gwahanol ac mewn sgiliau gwahanol – siarad/darllen ac ysgrifennu.

Mae'r Coleg hefyd yn defnyddio aelodau o'r staff sydd wedi mynychu'r Cynllun Sabothol Iaith Gymraeg i gyflwyno unedau dwyieithog sydd ar gael ar draws cymwysterau prif-ffrwd e.e. Busnes yn 2016-17.

Manylion ychwanegol o waith cydweithredol arfaethedig mewn perthynas â TGAU a

datblygu darpariaeth brif ffrwd ddwyieithog o fewn meysydd Busnes, Iechyd a Gofal Cymdeithasol a Gofal Plant yng Ngholeg y Cymoedd yn ystod 2017-2019.

Ymateb Coleg y Cymoedd

Targedau ar gyfer 2017-18

- Cynnig dosbarth ail-sefyll TGAU Mathemateg cyfrwng Cymraeg (yn amodol ar niferoedd digonol)
- Cynllunio a pharatoi 2 uned ddwyieithog o fewn cyrsiau Ysgol Busnes prif ffrwd er mwyn cynnig dewis i'n myfyrwyr sy'n siarad Cymraeg.
- I lansio cydweithrediad arloesol rhwng Coleg y Cymoedd ac ysgolion cyfrwng Cymraeg RhCT a Chaerffili mewn partneriaeth draws-sectoraidd, drawsffiniol i ddarparu Iechyd a Gofal Cymdeithasol a Gofal Plant cyfrwng Cymraeg ar Lefelau 2 a 3 erbyn 2018-19 . Mae'r bartneriaeth wedi gwneud cais am gyllid prosiect gan y Coleg Cymraeg Cenedlaethol i gefnogi elfennau o'r gwaith hwn. Gweler isod am bwyntiau Gweithredu a chyfnod amser y prosiect hwn;

Yn Cychwyn: Medi 2017

Cam 1 – Arbenigwyr pwnc o'r Coleg i nodi unedau posibl y gellir / na ellir eu cynnig fel rhan o'r cyrsiau hyn erbyn canol mis Medi

Cam 2 – Cyfarfod cynnydd i drafod y canfyddiadau ddiwedd mis Medi / dechrau mis Hydref

Cam 3 – Cytuno ar amserlen o gyfarfodydd Cymunedau Dysgu Proffesiynol i drafod datblygu adnoddau bob hanner tymor (gyda'r cyfarfod cyntaf i'w gynnal cyn diwedd mis Hydref)

Cam 4 – Ymgyrch farchnata - yn y Coleg, yr ysgolion a'r cymunedau lleol i wneud y dysgwyr yn ymwybodol o'r ddarpariaeth newydd a fydd ar gael o fis Medi 2018 (Ionawr / Chwefror)

Cam 5 – Cyfarfod i drafod lleoli'r staff presennol / recriwtio os nodwyd unrhyw ddiffygion ym mis Mawrth

Cam 6 – Cyfarfod i gytuno ar aelodaeth y Cylch Ansawdd i sicrhau bod aseswyr a dilyswyr mewnol digonol ar gael (Mawrth)

Cam 7 – Trafod a chytuno ar gynnwys cyfres o sesiynau Gwella Iaith (Ebrill)

Cam 8 – Cynnal cyfarfodydd i sicrhau bod y staff a'r adnoddau yn barod i ddechrau eu cyflwyno ym mis Medi a bod cyfleoedd i gynnig lleoliadau gwaith i'r dysgwyr (drwy gyfrwng y Gymraeg os yn bosibl) Mai / Mehefin

Cam 9 – Cytuno ar amserlen o bwyntiau monitro yn ystod y flwyddyn i sicrhau gwelliant parhaus (Mehefin)

Cam 10 – Dechrau darparu Iechyd a Gofal Cymdeithasol / Gofal Plant cyfrwng Cymraeg yn y Coleg (Medi 2018)

Cam 11 – Cyhoeddi amserlen o ddyddiadau ar gyfer cwblhau'r gwaith / asesiadau (Medi 2018)

Cam 12 – Gwerthuso'r prosiect drwy ystyried y data ar gynnydd dysgwyr ochr yn ochr ag adborth uniongyrchol gan y dysgwyr eu hunain er mwyn sicrhau gwelliant (Awst 2019)

Partneriaeth 6:

Cafodd y bartneriaeth rhwng Ysgol Gyfun Cwm Rhymni ac Ysgol Gyfun Gwynllyw (Partneriaeth 6) ei chyflwyno fel y bartneriaeth strategol 14-19 cyfrwng Cymraeg rhwng Caerffili, Blaenau Gwent a Thorfaen yn 2006. Mae wedi bod yn bartneriaeth

arloesi ddyfeisgar gan sicrhau Llwybrau Dysgu 14-19 cyfrwng Cymraeg effeithiol iawn. Roedd Partneriaeth 6 yn ddibynnol ar gyllid trwy'r Cynllun Datblygu Rhwydwaith Blynyddol, y Cynllun Datblygu Rhwydwaith Rhanbarthol a grantiau 14-19 cyfrwng Cymraeg nad ydynt ar gael mwyach. Mae angen i Bartneriaeth 6 ganolbwyntio yn awr ar hybu a datblygu'r cwricwlwm ehangach yn unol â Dyfodol Llwyddiannus a datblygiadau pellach mewn Llwybrau Dysgu 14-19.

Byddwn yn ail-lansio Partneriaeth 6 ym mis Ionawr 2017 gyda'r nod o barhau i arwain strwythur cyfrwng Cymraeg arloesol rhagorol ar draws y De-ddwyrain.

Bydd y bartneriaeth rhwng Ysgol Gyfun Cwm Rhymni ac Ysgol Gyfun Gwynllyw yn cael ei hatgyfnerthu trwy wahodd Ysgol Gyfun Gwent Is Coed i gydweithredu fel aelod o'r bartneriaeth. Bydd yr ysgolion cynradd sy'n bwydo pob un o'r ysgolion uwchradd yn aelodau cyswllt o'r bartneriaeth. Hefyd caiff Ysgol Gyfun Gwent Is Coed ei gwahodd i ymaelodi â Chydbwyllgor Llywodraethwyr Partneriaeth 6.

Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni wedi cael ei chydabod fel ysgol Arloesi ar gyfer Dyfodol Llwyddiannus ac mae'n arwain Rhwydwaith Dyfodol Llwyddiannus Cyfrwng Cymraeg Cymru Gyfan. Wrth gyflwyno'r cais i fod yn ysgol arloesi pwysleisiodd gryfder y bartneriaeth cyfrwng Cymraeg a gallu'r bartneriaeth i gydweithio mewn modd effeithiol wrth ddatblygu a chynllunio'r cwricwlwm. Bydd y bartneriaeth yn meithrin dealltwriaeth ehangach o anghenion y cwricwlwm yng Nghymru ar gyfer y dyfodol trwy gydweithredu ar draws yr ysgolion uwchradd a'u clystyrau.

Bydd Partneriaeth 6 yn cytuno ar dargedau ar gyfer cynyddu niferoedd disgyblion 14-19 cyfrwng Cymraeg trwy sicrhau bod y ddarpariaeth drwy gyfrwng y Gymraeg o'r safon uchaf a bod y myfyrwyr yn cael cymwysterau ar y lefel uchaf posibl.

Bydd Partneriaeth 6 yn parhau i arwain strategaethau cyfrwng Cymraeg ar draws y rhanbarth mewn cydweithrediad â'r awdurdodau lleol a'r Gwasanaeth Cyflawni Addysg (EAS):

- ✚ Y system addysg cyfrwng Cymraeg yn y De-ddwyrain i gael ei chydabod yn genedlaethol fel enghraifft arloesol / ardderchog o arferion da.
- ✚ Disgwylir i ddisgyblion yn y bartneriaeth gael canlyniadau sy'n gymaradwy â'r gorau yng Nghymru.

Deilliant 5: Mwy o fyfyrwyr â sgiliau uwch yn y Gymraeg

Y sefyllfa bresennol	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Cymraeg: 1 myfyriwr wedi'i gofrestru ar gwrs Lefel UG yn CA5 yn 2015 3 myfyriwr wedi'u cofrestru ar gyrsiau Lefel A yn CA5 yn 2015	Ni ddisgwylir unrhyw gynnydd	3%	5%
Cymraeg Ail iaith: 4 myfyriwr wedi'u cofrestru ar gyrsiau Lefel UG yn CA5 yn 2015 19 myfyriwr wedi'u cofrestru ar gyrsiau Lefel A yn CA5 yn 2015			

Bydd targedau ystyrlon ar gyfer disgyblion yn cyflawni TGAU Cymraeg ail iaith yn

cael eu cynnwys yn y diweddariad ym mis Rhagfyr 2017. Cafwyd oedi oherwydd newidiadau mewn cymwysterau a gyflwynwyd a'r angen am osod targedau ystyrlon gydag ysgolion yn ystod y cyfnod pontio hwn. Mae gan y Gwasanaeth Cyflawni Addysg rôl a chyfrifoldeb wrth gyflwyno'r Grant Gwella Addysg a darparu her ddigonol i ysgolion. Felly eu cyfrifoldeb yw gosod targedau priodol gydag ysgolion i sicrhau ein bod yn gweithio tuag at y targed o 1 miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

Ein pum amcan er mwyn cyflawni'r deiliant hwn yw:

1. Gwella safonau llythrennedd ar y +1 disgwylidig ym mhob Cyfnod Allweddol ar gyfer Cymraeg iaith gyntaf i gael effaith ar y perfformiad TGAU A*-A gan arwain at niferoedd uwch ar gyfer Lefel A.
2. Cynyddu niferoedd Lefel UG/A mewn ysgolion cyfrwng Saesneg a mynd ati i gydweithredu i sicrhau y gall disgyblion ddilyn cwrs Cymraeg Ail Iaith Lefel UG/A.
3. Annog ysgolion cyfrwng Saesneg i gynyddu'r ddarpariaeth ffurfiol ac anffurfiol ar gyfer Cymraeg Ail Iaith yn CA3 a CA4 fel bod y ganran sy'n dilyn Cwrs Llawn TGAU yn codi o 42% (llinell sylfaen 2015) a bod y ddwy iaith yn cael eu defnyddio'n helaeth fel cyfryngau cyfathrebu
4. Annog ysgolion cyfrwng Saesneg i gofrestru bron pob disgybl ar Gwrs Cymraeg Llawn TGAU pan gaiff y Cwrs Byr presennol ei dynnu'n ôl yn 2018 (ar hyn o bryd nid oes yn rhaid i ddisgyblion gael eu cofrestru ar gyfer unrhyw arholiad Cymraeg Ail Iaith) a chynllunio ar gyfer gweithredu Dyfodol Llwyddiannus i sicrhau cymhwysedd rhyngweithredol i bob disgybl 16 oed.
5. Annog Cymwysterau Cymru a CBAC gyda chymorth Llywodraeth Cymru i ddarparu ystod addas o gymwysterau Cymraeg iaith Gyntaf Lefel 3.

Mae'r perfformiad mewn Cymraeg iaith Gyntaf / llythrennedd yn gryf yn y Cyfnod Sylfaen a CA2; mae'r perfformiad yn well na pherfformiad Cymru ar y lefel ddisgwylidig yn y ddau gyfnod allweddol. Er mwyn cynnal a pharhau i wella, yn enwedig deilliannau ar y +1 disgwylidig, gall ysgolion fanteisio ar amrywiaeth o raglenni llythrennedd a DPP Cymraeg trwy eu hymwneud â rhwydwaith llythrennedd rhanbarthol EAS a chymorth uniongyrchol gan gynghorydd llythrennedd Cymraeg (CS-CA4). Mae'r rhaglenni sydd ar gael ar hyn o bryd yn cynnwys menter '*Cyfathrebu'n Gyntaf*' ar gyfer llythrennedd yn y Cyfnod Sylfaen a rhaglenni '*Ar Lafar*', '*Y Darllenwr Dygn*', '*Ditectifs Darllen*' a '*Seiliau Sgrifennu*' sydd i gyd wedi'u bwriadu i ddatblygu llythrennedd ym mhob un o'r targedau cyrhaeddiad ar draws yr holl gyfnodau. Mae cymorth ysgol i ysgol strwythuredig ar gael i'r ysgolion cyfrwng Cymraeg ar draws y rhanbarth trwy drefniadau cymorth llythrennedd consortiwm y De-ddwyrain gydag ysgolion arweiniol ar gyfer llythrennedd yn arwain agweddau ar y rhaglenni DPP cynlluniedig a nodir. Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn ysgol Arloesi'r Cwricwlwm a'r Fargen Newydd a fydd hefyd yn arwain a chefnogi'r gwaith o ddatblygu llythrennedd ar draws y rhanbarth.

Yn ogystal â dull trylwyr o asesu ar gyfer dysgu ac asesu dysgu, gan gynnwys cymedroli mewnol ac ar lefel clystyrau, bydd mabwysiadu menter y *Siarter Iaith* o fis Medi 2016 ymlaen yn cynorthwyo ysgolion i wella hyder a chymhwysedd disgyblion wrth ddefnyddio'r Gymraeg yn yr ystafell ddosbarth a'r tu allan iddi, gan alluogi ysgolion i gynnal eu deilliannau da. Bydd ysgolion cynradd yn cyflawni safon aur y *Siarter* erbyn mis Gorffennaf 2019 a bydd ysgolion uwchradd yn cymryd rhan yn y

prosiect Cefnogi Arferion Pobl Ifanc o hydref 2016 ymlaen.

Mae'r perfformiad mewn Cymraeg Ail Iaith yn CA2 yn gryf ond mae'r perfformiad yn CA3 yn waeth na pherfformiad Cymru. Bydd yr EAS yn monitro'r ddarpariaeth yn CA3 a CA4 ac yn adrodd i'r Cynghorwyr Herio a'r ALI ar ddyrannu amser a statws niferoedd grwpiau opsiynau bob blwyddyn.

Bydd ysgolion uwchradd yn cael eu hannog i ddarparu digon o amser i astudio'r Gymraeg fel ail iaith yn unol â'r TGAU Cymraeg newydd a gaiff ei haddysgu o fis Medi 2017 ymlaen ac â gofynion y cwricwlwm newydd i sicrhau cymhwysedd rhyngweithredol ar ddiwedd CA4 i bob disgybl ym mhob agwedd ar fywyd yr ysgol. Cymraeg Cwrs Byr fydd yr unig TGAU a gynigir o 2018 ymlaen wedi i Gymraeg Cwrs Byr gael ei dynnu'n ôl, a fydd yn darparu sylfaen gadarnach ar gyfer symud ymlaen i Lefel UG a Lefel A. Fodd bynnag, bydd statws di-graidd presennol y Gymraeg mewn ysgolion cyfrwng Saesneg yn parhau tan 2021. Rhaid i ddisgyblion astudio'r Gymraeg hyd nes eu bod yn 16 oed ond nid oes gofyniad iddynt sefyll arholiad allanol yn Gymraeg. Bydd hyn yn parhau i fod yn rhwystr mawr i dwf astudio'r Gymraeg i Lefel A.

Mae llawer yn dweud bod yr arholiadau presennol sydd ar gael i fyfyrwyr 16-19 oed, yn arbennig ar gyfer y Gymraeg, yn fwyaf priodol i'r myfyrwyr mwy academiaidd. Mae hyn wedi cael effaith ar y nifer sy'n eu sefyll. Mae Caerffili'n croesawu'r cyfle i ofyn i Cwricwlwm Cymru adolygu'r ystod o gymwysterau ar gyfer y Gymraeg er mwyn sicrhau apêl ehangach a gwneud cyrsiau Cymraeg yn berthnasol i fyd gwaith heddiw. Er enghraifft, byddai gan gwrs galwedigaethol Lefel 3 mewn Cymraeg Proffesiynol apêl eang a byddai nifer fawr yn ei ddilyn.

Nid yw'r targed i gynyddu nifer yr ymgeiswyr sy'n cael Lefel A Cymraeg yn darged perthnasol neu gyflawnadwy i'w ystyried yng nghyd-destun ein hangen lleol o gofio'r cymhwyster presennol sydd ar gael. Cydnabyddir mai'r cwrs Lefel A Cymraeg Iaith Gyntaf yw un o'r pynciau Lefel A mwyaf academiaidd sy'n cael eu hastudio, ac felly mae'n anodd annog myfyrwyr abl i astudio'r cwrs pan maent yn ymwybodol o'r gofynion academiaidd o gymharu â'r pynciau Lefel A eraill.

Mae'r Gymraeg yn boblogaidd iawn gyda'r disgyblion yn Ysgol Gyfun Cwm Rhymni a byddai twf sylweddol yn y nifer yn astudio cwrs Cymraeg Lefel 3 pe bai ystod o gyrsiau addas ar gael. Gall ysgolion gynnig cyrsiau Lefel A mewn Saesneg Iaith, Saesneg Iaith a Llenyddiaeth a Llenyddiaeth Saesneg, ond dim ond un cwrs Lefel A Cymraeg Iaith Gyntaf y gall ysgolion cyfrwng Cymraeg ei gynnig. Mae'n amlwg bod diffyg cydraddoldeb sylfaenol yn y ddarpariaeth cymwysterau Lefel A i'r Gymraeg yng Nghymru o gymharu â'r Saesneg.

Wrth ystyried sut mae dysgwyr yn cael eu paratoi ar gyfer y gweithle yng Nghaerffili a rhanbarth y De-ddwyrain mae angen inni ystyried mwy o gyfleoedd i'n pobl ifanc 16-19 oed fanteisio ar gyrsiau perthnasol a fydd yn eu paratoi ar gyfer byd gwaith ac i ddefnyddio'r Gymraeg yn yr amgylchedd gweithio. Credwn fod angen inni ddatblygu ystod o gyrsiau Lefel 3 addas i fyfyrwyr sydd eisiau parhau i astudio'r Gymraeg a gallu defnyddio'r iaith yn y gweithle ond na allant ymdopi â gofynion academiaidd iawn y cwrs Lefel A Cymraeg Iaith Gyntaf presennol. Gallai'r cyrsiau hyn fod yn rhai galwedigaethol gydag unedau penodol ar ddefnyddio'r Gymraeg wrth gyfathrebu'n

effeithiol yn y gwaith.

Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn parhau i ddarparu cwrs iaith mewnol, ar-lein wedi'i bersonoli i wella ymhellach safonau llythrennedd Cymraeg y staff ar bob lefel yn yr ysgol. Mae Ysgol y Gymraeg ym Mhrifysgol Caerdydd yn defnyddio hyn i adnabod anghenion y staff am ragor o hyfforddiant, gan sicrhau bod y disgyblion yn cael eu haddysgu gan athrawon sy'n fodolau iaith da. Mae'r strategaeth ar gyfer gwella sgiliau llythrennedd y staff wedi profi'n effeithiol iawn. Mae unigolyn â gradd yn y Gymraeg wedi cael ei benodi i hwyluso'r strategaeth trwy gynorthwyo i fentora'r staff a chynorthwyo'r staff trwy fonitro safon ieithyddol taflenni gwaith a chyflwyniadau. Mae'r ysgolion cynradd sy'n ei bwydo hefyd yn manteisio ar y cyfleuster hwn.

Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn parhau i fod yn ysgol rhwydwaith arweiniol ar gyfer leithoedd Tramor Modern yn rhanbarth y De-ddwyrain (gydag Ysgol Gyfun Coed Duon) ac yn cael buddsoddiad sylweddol i hybu astudio ieithoedd. Mae datblygu llythrennedd triphlyg yn ganolog i'w gwaith.

Bydd grwpiau lleol Urdd Gobaith Cymru a'r Fenter Iaith yn cydweithio ag ysgolion a'r gymuned i ddarparu cyfleoedd i arfer eu sgiliau Cymraeg mewn sefyllfaoedd llai ffurfiol. Bydd disgyblion o ysgolion cyfrwng Cymraeg a Saesneg yn gallu achub ar amrywiaeth o gyfleoedd i arfer eu sgiliau Cymraeg mewn lleoliadau ffurfiol a heb fod yn ffurfiol.

Mae Urdd Gobaith Cymru'n cynnig amrywiaeth o ddigwyddiadau chwaraeon â chysylltiadau ag ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg a Saesneg, gan gynnwys rygbi, pêl-droed, pêl-rwyd, nofio, gymnasteg, rygbi tag a chriced. Mae Eisteddfod Genedlaethol yr Urdd yn cynnig cyfle i gystadlu mewn amrywiaeth o gystadlaethau gan gynnwys canu, dawnsio ac adrodd. Ceir teithiau preswyl i'r tair canolfan yn Llangrannog, Glan-llyn a Chaerdydd.

I ysgolion uwchradd mae Swyddog Ieuenctid Cymraeg yn gweithio yn yr ardal gyda swyddfa yn Ysgol Gyfun Cwm Rhymni, a gyd-ariennir trwy'r Urdd, y Fenter Iaith a Chyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili. Mae'n cynorthwyo â'r clybiau wythnosol yn Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn ogystal â digwyddiadau chwaraeon ar draws ysgolion cyfrwng Cymraeg a Saesneg. Ynghyd ag Eisteddfod Genedlaethol yr Urdd a theithiau preswyl cafwyd teithiau i wledydd tramor gyda disgyblion Ysgol Gyfun Cwm Rhymni i Disneyland Paris a Sbaen a Fforwm Ieuenctid Cymraeg. Bwriedir cynnal amrywiaeth o deithiau dydd ar draws ysgolion cyfrwng Cymraeg a Saesneg yn ogystal â chyfleoedd i wirfoddoli ac achrediad i gynorthwyo pobl ifanc i ddefnyddio ac arfer y Gymraeg y tu allan i'r ystafell ddosbarth. Hefyd mae'r Swyddog Ieuenctid yn cefnogi clwb wythnosol yn YMCA Bargod a gwaith ymgynghori.

Mae Menter Iaith Sir Caerffili ac Urdd Gobaith Cymru yn gweithio'n gydweithredol ac yn annibynnol i ddarparu amrywiaeth o gyfleoedd i blant a phobl ifanc ddefnyddio'r Gymraeg y tu allan i'r ysgol mewn nifer o weithdai a chlybiau yn ystod y tymor a gwyliau'r ysgol. Mae'r ddarpariaeth hon yn cynnwys y cyfleoedd canlynol a ddarperir gan y Fenter Iaith:

- Sgwad Sgwennu tymhorol

- Gweithdai celf a chreffft, coginio yn ystod holl wyliau'r ysgol
- Sesiynau Miri Meithrin yn ystod holl wyliau'r ysgol – sesiynau chwarae gydag amrywiaeth o weithgareddau a stondinau gwybodaeth i rieni a phlant
- Gweithgareddau awyr agored mewn parciau lleol
- Gweithdai mewn partneriaeth â'r Tŷ Weindio, Tredegar Newydd

Mae'r ddarpariaeth a'r gwaith partneriaethol yn barhaus ac mae'r rhaglen yn datblygu o hyd. Fodd bynnag, cyfyngedig yw'r cyllid ar gyfer y cyfleoedd hyn ac mae'n dibynnu ar y Fenter Iaith yn sicrhau ffynonellau cyllid. Bydd y Fenter Iaith yn parhau i chwilio am ffynonellau cyllid eraill er mwyn cynnal y ddarpariaeth.

Deiliant 6: Darpariaeth cyfrwng Cymraeg i ddisgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY)

Ein hamcanion er mwyn cyflawni'r deiliant hwn yw:

1. Datblygu fforwm ADY arbenigol Cymraeg rhanbarthol fel is-grŵp i Fforwm rhanbarthol y Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg i gefnogi arferion gorau a dymchwel rhwystrau i ddisgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol fynychu ysgolion cynradd ac uwchradd cyfrwng Cymraeg.
2. Cynnal archwiliad o weithwyr proffesiynol Cymraeg eu hiaith ar draws y rhanbarth er mwyn paratoi ar gyfer y fforwm arbenigol rhanbarthol.
3. Gwerthuso effaith Diwygio ADY a'r Cod Ymarfer newydd.

Mae darpariaeth arbenigol Ysgolion Cynradd wedi bod yn darparu gwasanaeth llwyddiannus am gyfnod hir. Yn unol â Pholisi AAA Caerffili mae'r rhan fwyaf o'r disgyblion mewn addysg cyfrwng Cymraeg sydd ag anghenion dysgu ychwanegol yn cael eu haddysgu mewn lleoliadau prif-ffrwd. Gall disgyblion oedran cynradd mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg sydd ag anghenion dysgu ychwanegol gael cyngor a chymorth gan amrywiaeth o wasanaethau arbenigol. Mae Athro Ymgynghorol, Seicolegydd Addysg a thri Athro Arbenigol yn siarad Cymraeg. I ddisgyblion oedran cynradd sydd ag anghenion mwy cymhleth mae canolfan adnoddau arbenigol yn Ysgol Cwm Derwen.

Mae gan Ysgol Gyfun Cwm Rhymni Adran Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) y cydnabyddir ei bod yn effeithiol iawn wrth ddeall anghenion yr holl ddisgyblion ag ADY cyn iddynt ddefnyddio cyfleusterau'r ysgol. Mae disgyblion sydd ag ADY yn manteisio ar drefniadau pontio hirsefydlog ardderchog rhwng yr ysgolion cynradd sy'n bwydo â'r adran gan sicrhau pontio didrafferth i'r plant mwyaf bregus.

Gall yr ysgol fanteisio ar asesiadau a chymorth seicoleg addysg, cymorth ymddygiad, athro ymgynghorol, athro anawsterau dysgu penodol, therapydd iaith a lleferydd a gwasanaethau eraill. Ar hyn o bryd mae'r athro ymgynghorol a Seicolegydd Addysg sydd newydd ei benodi yn siarad Cymraeg. Fodd bynnag, maent i gyd yn cynorthwyo ac yn hyfforddi'r staff cyfrwng Cymraeg gan alluogi'r staff cyfrwng Cymraeg i gynorthwyo a meithrin ein plant mwyaf bregus mewn modd effeithiol.

Mae'r cyfleusterau yn yr Adran ADY yn Ysgol Gyfun Cwm Rhymni (safle Gelli Haf) yn cynnwys amrywiaeth o ystafelloedd, un ohonynt wedi'i dynodi'n ystafell ystyriol o

Anhwylder ar y Sbectrwm Awtistig.

Mae tair elfen wahanol i'r Adran ADY yn Ysgol Gyfun Cwm Rhymni:

Anghenion Cymhleth

- Y Ganolfan
- Hafan
- Anghenion Dysgu Ychwanegol Cyffredinol

Mae gan yr adran uned anghenion cymhleth hirsefydlog (Y Ganolfan). Diben y Ganolfan yw cynnig cymorth gwahaniaethol ac unigoledig i ddisgyblion fanteisio ar gymaint o'r cwricwlwm ag sy'n bosibl. Mae'r Ganolfan yn rhoi iddynt amgylchedd diogel, hapus a meithringar lle mae'r cymorth yn canolbwyntio ar ddatblygu sgiliau annibynnol a sgiliau cymdeithasol a gwella hunan-dyb y disgyblion. Mae'r Ganolfan yn fan dawel, ac mae'r pwyslais ar wobrwyo disgyblion am eu cyflawniadau. Mae'r Ganolfan yn rhedeg 'Rhaglen Defnyddio Iaith yn Gymdeithasol' lwyddiannus iawn i'r disgyblion hynny sydd angen gwella eu sgiliau cyfathrebu.

Mae'r adran wedi sefydlu darpariaeth i gynorthwyo ein plant y canfuwyd bod ganddynt anawsterau cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol cymhleth. Mae'r Hafan yn cynnwys ystafell sydd wedi'i chynllunio'n arbennig ac yn cael ei staffio gan athrawon a chynorthwywyr cymorth dysgu hyfforddedig a phrofiadol. Mae'r ddarpariaeth yn unigoledig iawn a'i nod yw nodi a gwella datblygiad emosiynol y dysgwyr trwy addysgu ymddygiadau sy'n fwy derbyniol yn gymdeithasol. Mae'r dysgwyr yn mynd i'r Hafan am ran o'r dydd ac yn treulio gweddill y dydd yn eu dosbarth 'arferol'. Mae hyd yr amser maent allan o'u dosbarthiadau'n dibynnu ar y dysgwr unigol a'i anghenion.

Mae dysgwyr â datganiadau anghenion addysgol arbennig yn cael cymorth yn y dosbarth ac mewn gweithgareddau cymorth ychwanegol. Mae'r myfyrwyr hyn hefyd yn cael eu monitro, adolygu a chymorth rheolaidd a gosodir targedau ar gyfer gwella trwy Gynlluniau Addysg Unigol a Chynllunio sy'n Canolbwyntio ar yr Unigolyn. Mae myfyrwyr eraill sydd ag anghenion ychwanegol wedi'u nodi'n cael eu cynorthwyo a'u monitro'n rheolaidd trwy Gynlluniau Addysg Unigol a Chynlluniau sy'n Canolbwyntio ar yr Unigolyn.

Mae gan yr ysgol strategaeth sgiliau sylfaenol sydd â'r nod o hyrwyddo a datblygu sgiliau llythrennedd y disgybl. Mae'n gwneud hyn trwy gynnig cwricwlwm ehangach o weithgareddau sy'n cynnwys y cwricwlwm hanes, daearyddiaeth ac astudiaethau crefyddol a chanolbwyntio ar fireinio eu sgiliau iaith. Yn ddiaw mae'r cwrs yn cryfhau sgiliau cyfathrebu llafar ac ysgrifenedig y disgybl. Mae'r disgyblion yn dod yn ymwybodol o bwysigrwydd nodweddion penodol iaith fel atalnodi a pharagraffau, nid yn unig mewn perthynas â'r Gymraeg a'r Saesneg, ond hefyd mewn perthynas â'r pynciau unigol. Mae'r disgyblion yn sylweddoli bod pob pwnc yn galw am sgiliau iaith o'r un lefel. Mae'r adran ADY yn cynorthwyo â gwaith Sgiliau Sylfaenol Cyfnod Allweddol 3, gan gysylltu â'r strategaeth Cyfnod Allweddol 3 gyffredinol sydd wedi canolbwyntio ar amrywiaeth fawr o ddatblygiadau. Roedd y rhain yn cynnwys tynnu myfyrwyr Blynnyddoedd 7, 8 a 9 allan o'r dosbarth ar gyfer gwaith llythrennedd a/neu rifedd ychwanegol.

Mae disgyblion ADY yng Nghyfnod Allweddol 4 yn dilyn amrywiaeth o gyrsiau galwedigaethol, gan eu galluogi i gymryd rhan yn y fframwaith cymwysterau

enedlaethol. Cynhelir cysylltiadau clos gyda Gyrfa Cymru a darparwyr addysg ôl-16.

Mae'r ysgol wedi datblygu cwricwlwm ôl-16 i ddisgyblion ADY gan eu galluogi i barhau mewn addysg cyfrwng Cymraeg ac ar yr un pryd cael eu paratoi'n effeithiol ar gyfer byd gwaith a bywyd ar ôl addysg ffurfiol. Mae'r cwricwlwm wedi'i deilwra i anghenion yr unigolyn ac fel arfer bydd yn cynnwys dilyn cwrs galwedigaethol a pharhau i ddatblygu llythrennedd a rhifedd. Rhoddir pwyslais penodol ar feithrin mwy o ddealltwriaeth o sgiliau byw a chyfathrebu effeithiol.

Mae'r rhwydwaith ysgolion cyfrwng Cymraeg wedi sefydlu cymuned dysgu broffesiynol drawsranbarthol o amgylch y ddarpariaeth ADY cyfrwng Cymraeg, dan arweiniad Ysgol Gyfun Cwm Rhymni.

Mae'r Adran ADY ac yn arbennig y ddarpariaeth anghenion cymhleth yn Ysgol Gyfun Cwm Rhymni ac Ysgol Gynradd Cwm Derwen yn fodel o'r arferion gorau a gellid ei datblygu'n rhanbarthol gyda chydweithrediad oddi wrth yr awdurdodau eraill.

Mae gweithwyr ADY proffesiynol profiadol ac effeithiol iawn weddi'u dosbarthu ar draws y rhanbarth, mae hyn yn cynnwys y Gwasanaeth Synhwyrdd a Chyfathrebu rhanbarthol. Mae'r grŵp ADY rhanbarthol o arbenigwyr awdurdodau lleol a'r Gwasanaeth Cyflawni Addysg eisoes wedi cyfarfod i ddechrau archwilio arbenigedd ac ymagweddau rhanbarthol. Caiff hyn ei ffurfioli a'i wella i ffurfio is-grŵp y Fforwm Addysg Gymraeg rhanbarthol gyda'r ffocws ar adeiladu ar yr arferion gorau presennol ac ymarferwyr arbenigol i ddatblygu ateb rhanbarthol ar y cyd i sicrhau bod pob plentyn ag ADY yn cael ei gefnogi yn eu darpariaeth cyfrwng Cymraeg.

Deilliant 7: Cynllunio'r gweithlu a datblygiad proffesiynol parhaus.

Ein hamcanion er mwyn cyflawni'r deilliant hwn yw:

1. Bydd EAS yn cynnal archwiliad o sgiliau Cymraeg ymarferwyr (athrawon a chynorthwyrwyr addysgu) mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg a Saesneg a Chylchoedd Meithrin bob blwyddyn er mwyn asesu'r anghenion hyfforddiant.
2. Bydd EAS yn llunio cynllun systematig i ryddhau aelodau o'r staff ar gyfer hyfforddiant y Cynllun Sabothol mewn cydweithrediad ag ysgolion a chlystyrau.
3. Bydd cynlluniau gwella ysgolion yn dangos ymrwymiad i wella sgiliau ieithyddol ymarferwyr, gan gydweithio â Swyddogion Cymraeg mewn Addysg (ysgolion cyfrwng Saesneg) a thrwy gynllunio i ryddhau aelodau o'r staff mewn modd systematig i ddilyn hyfforddiant y Cynllun Sabothol (ysgolion cyfrwng Cymraeg a Saesneg) yn unol â dadansoddiad o'r anghenion.
4. Gwella sgiliau methodolegol ymarferwyr trwy waith Swyddogion Cymraeg mewn Addysg a thrwy fentrau ysgol i ysgol wedi'u cynllunio.
5. Datblygu strategaeth cynllunio ar gyfer olyniaeth i dimau arwain ysgolion gan ddefnyddio ymagwedd ranbarthol at y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg.
6. Parhau i ddefnyddio'r Ffordd i Ddwieithrwydd a darparu hyfforddiant i ymarferwyr y Blynyddoedd Cynnar er mwyn gwella sgiliau Cymraeg y sector gofal plant.

(yn berthnasol i weithred 2.3, 2.4&6.3 yn Strategaeth Cymraeg Pum Mlynedd Bwrdeistref Sirol Caerffili)

Cynhelir cwrs Cymraeg i Ymarferwyr y Blynyddoedd Cynnar ddwywaith y flwyddyn am 6 wythnos i wella eu sgiliau Cymraeg a chynorthwyo plant mewn lleoliadau gofal plant i gaffael y Gymraeg. Mae hwn yn gwrs poblogaidd ac yn haf 2016 roedd 20 o bobl arno.

Bach yw'r niferoedd sy'n manteisio ar hyfforddiant y Cynllun Sabothol yn y rhanbarth ar hyn o bryd (ysgolion cyfrwng Cymraeg a Saesneg) ac nid yw hyn yn cael ei gynllunio'n strategol. Felly bydd Caerffili yn gweithio gyda'r EAS ac ysgolion i gynllunio ar gyfer rhyddhau aelodau o'r staff a chynorthwywyr addysgu mewn modd systematig i ddilyn hyfforddiant Cynllun Sabothol Llywodraeth Cymru er mwyn ymateb i'r anghenion a nodir yn yr archwiliadau o sgiliau Cymraeg a gynhaliwyd. Mae'n bosibl y mabwysiadir ymagwedd clwstwr wrth glwstwr. Bydd gwella sgiliau iaith y staff, yn arbennig mewn ysgolion cyfrwng Saesneg yng Nghaerffili, yn hanfodol i wireddu gweledigaeth Dyfodol Llwyddiannus a symud ymlaen gydag agenda Miliwn o Siaradwyr 2015. Mae gan Ysgol Gyfun Cwm Rhymni raglen o gymorth i'w staff, a ddefnyddir ochr yn ochr â'r Cynllun Sabothol i gynorthwyo â datblygiad ieithyddol.

Mae cydweithredu iach ar draws ysgolion yng Nghaerffili a thrwy'r model gweithio rhanbarthol. Mae rhaglen DPP Cymraeg gynyddol (llythrennedd) ar gael i ysgolion cyfrwng Cymraeg oddi wrth yr EAS ac mae ysgolion cyfrwng Cymraeg arweiniod yn rhannu arferion da mewn rhaglen ar y cyd a drefnir yn ganolog o gymorth ymgynghorol ac mewn ysgolion (methodoleg). Hefyd mae rhaglen ysgol i ysgol rhanbarthol i gynorthwyo athrawon i anelu at ragoriaeth mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg o'r enw '*Anelu at Ragoriaeth*'. Gall ysgolion cynradd cyfrwng Saesneg fanteisio ar raglen DPP eang ac amrywiol trwy raglen yr EAS o hyfforddiant iaith a methodoleg. Mae rhaglen ymyrraeth dargededig yn bodoli hefyd ar gyfer ysgolion cynradd ac uwchradd penodol i wella ethos Cymreig ysgolion ac iaith / methodoleg ymarferwyr. Mae Cynghorwyr Herio'r Gwasanaeth Cyflawni Addysg yn annog ysgolion i fanteisio ar yr ystod eang o gyfleoedd hyfforddi y mae'n eu cynnig. Bydd angen i bob is-grŵp Rhanbarthol y Fforwm Addysg Gymraeg ystyried gofynion hyfforddiant a sgiliau iaith Gymraeg staff o fewn eu ffocws penodol. Yn yr is-grŵp Blynyddoedd Cynnar bydd ffocws ar gysylltu â'r is-grŵp 14-19 o ran datblygu digon o ymarferwyr gofal plant i lenwi'r galw cynyddol yn y sector ar gyfer staff cymwys sy'n siarad Cymraeg. Gyda chyfrifoldeb am y Grant Gwella Addysg a chodi safonau ysgolion, mae gan y Gwasanaeth Cyflawni Addysg rôl a chyfrifoldeb dros sicrhau bod digon o siaradwyr Cymraeg ym mhob ysgol i ddarparu cymwysterau cyfrwng Cymraeg a chymwysterau Cymraeg ail iaith ac felly'n gweithio i gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg erbyn 2050.

Gall pob ysgol fanteisio ar raglenni arweinyddiaeth yr EAS (Paratoi at Brifathrawiaeth, CPCP). Mae cymorth ar gyfer arweinyddiaeth cyfrwng Cymraeg trwy raglenni partneriaeth cymheiriaid rhanbarthol a hwylusir secondiadau rhanbarthol lle bo'n briodol. Mae ysgolion uwchradd cyfrwng Cymraeg y rhanbarth yn gweithio mewn partneriaeth gref, gan drafod recriwtio yn rheolaidd. Er mwyn recriwtio cynorthwywyr addysgu Cymraeg, mae angen i ysgolion uwchradd y rhanbarth drafod darparu cyrsiau addas (e.e. CACHE) i ddisgyblion, yn enwedig yng ngoleuni ymgynghoriad diweddar gan Lywodraeth Cymru ar gyllid yn y dyfodol yn ogystal â defnyddio Lefelau 2 a 3 Gofal, Dysgu a Datblygiad Plant y FfCCh, a ddefnyddir yn

helaethach. Mae'r cwrs hwn yn ddefnyddiol i gynorthwyr addysgu mewn ysgolion ac i ymarferwyr gofal plant y mae eu hangen i weithredu Cynnig Gofal Plant Llywodraeth Cymru erbyn 2020. Ar hyn o bryd mae'r cyrsiau hyn yn cael eu cyllido trwy'r llwybr prentisiaethau i bobl ifanc 16-24 oed a'r prosiect Cynnydd ar gyfer Llwyddiant a ariennir gan Gronfa Gymdeithasol Ewrop, er mai cyfyngedig yw'r cyrsiau a ddarperir trwy gyfrwng y Gymraeg ac eithrio yn Ysgol Gyfun Cwm Rhymni, Cam Wrth Gam a Choleg Gwent.

Er mwyn inni allu sicrhau bod gennym weithlu digonol sy'n siarad Cymraeg ar draws yr ystod o gyfrifoldebau yn ein holl ysgolion cyfrwng Cymraeg, byddwn yn datblygu strategaeth effeithiol ar ddatblygu staff lle gallwn ganfod darpar ymarferwyr addas sydd â'r gallu i ddatblygu fel gweithwyr addysg proffesiynol ac ymarferwyr effeithiol a all ddatblygu cyfrifoldebau arweinyddiaeth ar bob lefel.

Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn un o Ysgolion Arloesi y Fargen Newydd ac o'r herwydd mae dyletswydd arni i sicrhau y gall pob ymarferydd proffesiynol gael profiad o ddysgu proffesiynol effeithiol. Rhaid iddi eu galluogi i ddatblygu'n barhaus, gwella eu harweinyddiaeth a'u dealltwriaeth o addysgeg ymarferol ac yn arbennig cynorthwyo â datblygu'r cwricwlwm newydd. Fel un o Ysgolion Arloesi y Fargen Newydd mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn cael budd o gydweithredu â'r EAS wrth ddatblygu, hybu a darparu cyfleoedd datblygiad proffesiynol trwy gyfrwng y Gymraeg yn y rhanbarth ac ar draws rhanbarthau eraill.

Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn arwain y Rhwydwaith cyfrwng Cymraeg Dyfodol Llwyddiannus lle mae hyd at 40 o ysgolion ar draws Cymru'n cydweithredu o fewn y fframwaith rhanbarthol a chenedlaethol wrth ddatblygu cwricwlwm newydd i Gymru. Nod y rhwydwaith yw sicrhau y bydd gan yr holl aelodau ddealltwriaeth ddigonol o'r cwricwlwm newydd ac y byddant wedi cael digon o brofiadau datblygiadol i'w galluogi i gyflawni'r cwricwlwm newydd ym mis Medi 2018.

Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn ganolog i drefniadaeth a gweithrediad rhwydwaith ysgolion uwchradd cyfrwng Cymraeg y De-ddwyrain (CYDAG De-ddwyrain Cymru). Mae CYDAG De-ddwyrain Cymru yn cynnwys 17 ysgol uwchradd cyfrwng Cymraeg ar draws tri rhanbarth (Canolbarth y De, EAS ac ERW). Mae'r rhwydwaith yn cydweithredu wrth drefnu amrywiaeth o ddigwyddiadau gan gynnwys diwrnodau HMS ar y cyd.

Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn cydweithredu ag ysgolion uwchradd Arloesi cyfrwng Cymraeg eraill y Fargen Newydd yn y De, fel aelod o rwydwaith cyfrwng Cymraeg y Fargen Newydd (Ysgol Gyfun Bro Morgannwg (y Barri), Ysgol Gyfun Gŵyr (Abertawe), Ysgol Gyfun Strade (Llanelli), Ysgol Gyfun Bro Pedr (Llanbedr Pont Steffan) ac Ysgol Gyfun Preseli (Sir Benfro)). Mae'r cyfleoedd pellgyrhaeddol hyn i rwydweithio ar draws ysgolion cyfrwng Cymraeg y De yn galluogi Ysgol Gyfun Cwm Rhymni i gydweithredu â'r mwyafrif helaeth o weithwyr proffesiynol a darpar weithwyr proffesiynol Cymraeg eu hiaith wrth ddatblygu arferion proffesiynol effeithiol a chanfod arweinwyr y dyfodol. Felly gall Ysgol Gyfun Cwm Rhymni gael budd o gydweithredu ar draws y sector cyfrwng Cymraeg a gyda'r EAS i sicrhau bod y cyfleoedd datblygiad proffesiynol mwyaf effeithiol ar gael i'r staff yn y rhanbarth ac ar draws rhanbarthau eraill.

Bydd Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn arwain y strategaeth datblygiad proffesiynol

cyfrwng Cymraeg ar draws Partneriaeth 6 (partneriaeth gydweithredol rhwng Ysgol Gyfun Cwm Rhymni, Ysgol Gyfun Gwynllyw ac Ysgol Gyfun Gwent Is Coed). Felly bydd y bartneriaeth yn cael budd o ddatblygiadau a strategaethau arloesol sydd â'r nod o annog pob aelod o'r staff i gyflawni ei botensial a bydd hefyd yn ein galluogi i ddatblygu cynllunio effeithiol ar gyfer olyniaeth ar bob lefel.

Bydd y bartneriaeth yn datblygu cyfleoedd i alluogi ein holl staff i gyflawni eu potensial:

- ✚ Arwain a chynllunio'r strwythurau hyfforddi staff yn y rhanbarth ac ar draws rhanbarthau eraill yn unol â'r Fargen Newydd.
- ✚ Parhau i arwain strategaethau addysgol arloesol
- ✚ Gwneud defnydd effeithiol o'r arbenigedd addysgol sydd ar gael yn y rhanbarth ac ar draws rhanbarthau eraill
- ✚ Sicrhau cyfleoedd i athrawon arsylwi ar gymheiriaid
- ✚ Parhau i arwain Cymunedau Dysgu Proffesiynol
- ✚ Cynnal diwrnodau hyfforddiant mewn swydd ar y cyd o fewn y bartneriaeth ac ar draws rhanbarthau eraill
- ✚ Datblygu Cymunedau Dysgu Proffesiynol perthnasol o fewn y bartneriaeth ac ar draws rhanbarthau eraill
- ✚ Cydweithredu ar strategaeth i atgyfnerthu safonau llythrennedd athrawon a staff cymorth

Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn datblygu Cynllun Strategol i'r tîm Cefnogi Addysg. Mae'r gwaith o ddatblygu ein tîm Cymorth Addysgol Ychwanegol Estynedig yn ganolog i'r cynllun strategol hirdymor i gynnwys yr holl staff fel cyfranwyr i ddatblygiad addysgol ein disgyblion. Rydym yn derbyn bod gan bob aelod o staff yr ysgol gyfraniad i'w wneud tuag at ddatblygiad addysgol ein disgyblion ac felly mae angen inni gydnabod y cyfraniad hwnnw ar lefel briodol. Bydd Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn arwain y Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg ar gyfer y tîm Cefnogi Addysg ar draws Partneriaeth 6. Mae'r strategaeth hon yn sicrhau y bydd pobl sydd ag uchelgais i ddatblygu'n cael cyfleoedd i barhau i ddatblygu trwy wneud cyfraniad sylweddol i'n disgyblion wrth iddynt gyflawni eu potensial.

Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn hyfforddi darpar gynorthwywyr ystafell ddosbarth. Mae nifer sylweddol o'r ymarferwyr sy'n cael eu cyflogi ar hyn o bryd yn ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg Caerffili a'r rhanbarth wedi cael eu hyfforddi gan Ysgol Gyfun Cwm Rhymni. Mae'r ysgol hefyd yn cynorthwyo â hyfforddi ymarferwyr dan hyfforddiant yn y gweithle. Mae'r ysgol yn hyfforddi darpar gynorthwywyr gweinyddu ysgolion ac yn annog ei holl staff gweinyddol i ddilyn cyrsiau datblygu hyd at a chan gynnwys lefel gradd. Mae'n bwriadu hybu'r strategaeth hon er mwyn cynorthwyo â datblygu ymhellach staff gweinyddu ysgolion Cymraeg eu hiaith ar draws yr holl ysgolion cyfrwng Cymraeg yn y rhanbarth.

Nid yw pawb sydd â gradd yn addas i fod yn athro gyda'r hyder i gefnogi gwersi i nifer sylweddol o ddisgyblion. Fodd bynnag mae gan amrywiaeth fawr o unigolion gyfraniad sylweddol i'w wneud i addysgu disgyblion ac i feithrin dealltwriaeth ehangach ymysg addysgwyr o anghenion pobl ifanc o ran datblygiad. Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni wedi datblygu strategaethau sydd â'r nod o feithrin dealltwriaeth addysgeg lefel uwch ymysg rhai nad ydynt yn athrawon mewn amgylchedd addysgol. Gallai'r strategaethau hyn fod yn elfennau allweddol yng Nghynllun

Strategol Partneriaeth 6 i'r tîm Cefnogi Addysg:

Cynorthwywyr Dysgu Graddedig

Rydym yn datblygu ymarferwyr proffesiynol o ansawdd da trwy ddatblygu ac ymestyn eu profiadau yn y gweithle. Maent yn dangos hyblygrwydd a gwybodaeth trwy ymateb i anghenion pobl ifanc ar draws ystod o gyd-destunau addysgol. Mae'r Cynorthwywyr Dysgu Graddedig yn cyfleu gwybodaeth a dealltwriaeth am yr ystod o gyfyngiadau mae disgyblion yn eu hwynebu a'r strategaethau a ddefnyddir i'w rheoli. Mae'r Cynorthwywyr Dysgu Graddedig wedi ymrwmo i weithio gyda'r ysgol wrth astudio a dilyn Cynllun Datblygiad Proffesiynol Personol ac yn gweithredu fel cynorthwywyr dysgu ac addysgu yn yr ysgol.

Cynllun Cynorthwywyr Addysgu Graddedig dan Hyfforddiant (*Interniaeth flwyddyn i ddarpar athrawon*)

Mae'r ysgol wedi datblygu strategaeth i hyfforddi Cynorthwywyr Addysgu Graddedig. Mae wedi'i bwriadu i alluogi unigolion i feithrin gallu a mwy o sgiliau proffesiynol yn y gweithle. Disgwylir y bydd y Cynorthwywyr Addysgu Graddedig dan Hyfforddiant yn cyfrannu'n effeithiol at strategaethau addysgol yr ysgol. Yn ystod eu cyfnod o hyfforddiant byddant yn adeiladu ar eu profiadau blaenorol trwy ddatblygu sgiliau addysgol ac arweinyddiaeth fwyfwy er budd ein disgyblion. Disgwylir y byddant yn ystyried dilyn cwrs hyfforddi athrawon yn dilyn eu profiad yn Ysgol Gyfun Cwm Rhymni.

Darpar Gynorthwywyr Dysgu Graddedig

Mae Ysgol Gyfun Cwm Rhymni yn cydweithredu â Choleg y Cymoedd wrth ddatblygu cynllun hyfforddiant i Ddarpar Gynorthwywyr Dysgu Graddedig. Disgwylir y bydd y Darpar Gynorthwywyr Dysgu Graddedig yn meithrin sgiliau a galluoedd proffesiynol cynyddol yn y gweithle.

Hyfforddiant Corfforaethol Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili

Mae gan Gyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili raglen hyfforddiant i gynorthwyo aelodau o'r staff i ddod yn rhugl eu Cymraeg. Mae'r rhaglen yn rhedeg ers 2001 ac yn rhoi i'r staff hyblygrwydd i ddysgu Cymraeg trwy nifer o wahanol ddulliau, o e-ddysgu i restr o wahanol ddsbarthiadau.

Mae cyflwyno Safonau'r Gymraeg ym mis Medi 2015 wedi rhoi gwerth i'r Gymraeg ac wedi codi ymwybyddiaeth o'r Gymraeg yn fewnol ymysg y gweithlu.

Yn y flwyddyn academaidd 2016-2017, mae 37 aelod o'r staff wedi cofrestru i ddilyn cyrsiau blwyddyn ar lefelau amrywiol o Fynediad 1 (Blwyddyn 1 Dechreuwr) i Uwch 4 (Blwyddyn 4 Uwch).

Yn y flwyddyn academaidd ddiwethaf roedd gennym 86 o ddysgwyr. Isod mae dadansoddiad fesul cyfadran a rhywedd;

	Gwasanaethau Corfforaethol	Addysg	Amgylchedd	Gwasanaethau Cymdeithasol	Awdurdodau Allanol
Gwryw	2	2	4	3	6
Benyw	9	10	11	21	18

Mudiad Meithrin

Ar hyn o bryd mae Cam wrth Gam (is-gwmni hyfforddiant y Mudiad Meithrin) yn cynnig cyfleoedd prentisiaeth trwy Gynnydd ar gyfer Llwyddiant. Hefyd, bydd y Mudiad Meithrin yn ystyried cyfleoedd i farchnata gyrfaoedd ym maes gofal plant gyda disgyblion blynyddoedd 10 ac 11. Cadarnhawyd fod gan Cam Wrth Gam 100 o leoedd led led Cymru yn y flwyddyn i ddod er mwyn datblygu staff gofal plant sy'n siarad Cymraeg.

Yn ogystal, cynigir cefnogaeth drwy beilot 6 mis ym Mudiad Meithrin i gefnogi cysondeb caffaeliad Cymraeg yn Cylchoedd (2 yng Nghaerffili o 5 ar draws rhanbarth Gwent).

Mae'r Ffordd i Ddwyieithrwydd, a ddarperir gan Menter Iaith a ariennir drwy CBSC, yn cefnogi caffaeliad Cymraeg mewn lleoliadau cyfrwng Saesneg ac yn annog y defnydd cynyddol o'r iaith Gymraeg ac adnoddau i ddarparu amgylchedd ieithyddol gyfoethog. Mae'r gwahanol lefelau (Arian, Aur ac Efydd) yn dangos faint o ddarpariaeth iaith Gymraeg y mae'r lleoliad yn gweithio tuag at ei chynnig. Mae'r holl lleoliadau yn cael eu gwneud yn ymwybodol o'r Cynnig Gweithredol ac yn cael eu cefnogi i gyflawni hyn.

Llofnodwyd: ..... Dyddiad: .....

Keri Cole, Prif Swyddog Addysg, Cyngor Bwrdeistref Sirol Caerffili

Data (Atodiad 1)

Deilliant 1: Mwy o blant saith oed yn cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg Ehangu'r ddarpariaeth

Pa ganran o blant saith oed sy'n cael eu haddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg ar hyn o bryd? Aeth 20% o ddisgyblion Bl 2 yng Nghaerffili i ysgolion cyfrwng Cymraeg yn 2016.

Deilliant 2: Mwy o ddysgwyr yn parhau i wella eu sgiliau iaith wrth drosglwyddo o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd

Pa ganran o ddysgwyr Blwyddyn 9 a asesir yn y Gymraeg (Iaith Gyntaf) ar hyn o bryd? Aseswyd 12.72% o ddisgyblion Caerffili yn y Gymraeg yn YGCRh yn 2016.

Sut mae'r ffigur hwn yn cymharu â chanran dysgwyr Blwyddyn 6 a aseswyd yn y Gymraeg (Iaith Gyntaf) dair blynedd ynghynt?

Roedd 12.9% o'r disgyblion yn mynd i ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg yn 2013.

Trosglwyddo effeithiol a dilyniant ieithyddol

Bydd y Mudiad Meithrin yn anfon data at yr ALl ym mis Tachwedd 2016.

Beth yw'r cyfraddau dilyniant rhwng:

- lleoliadau gofal plant cyfrwng Cymraeg nas cynhelir ar gyfer plant o dan 3 oed ac ysgolion cyfrwng Cymraeg/dwyieithog a gynhelir sy'n darparu'r Cyfnod Sylfaen?
- lleoliadau gofal plant cyfrwng Cymraeg nas cynhelir i blant o dan 3 oed a lleoliadau cyfrwng Cymraeg nas cynhelir a ariennir sy'n darparu'r Cyfnod Sylfaen?
- lleoliadau cyfrwng Cymraeg nas cynhelir a ariennir ac ysgolion cyfrwng Cymraeg/dwyieithog a gynhelir?
- lleoliadau gofal plant cyfrwng Cymraeg nas cynhelir i blant o dan 3 oed a lleoliadau cyfrwng Cymraeg nas cynhelir a ariennir sy'n darparu'r Cyfnod Sylfaen, ac wedyn ysgolion cyfrwng Cymraeg/dwyieithog a gynhelir?
- y Cyfnod Sylfaen a Chyfnod Allweddol 2?
- Cyfnodau Allweddol 2 a 3?
- Cyfnodau Allweddol 3 a 4?

Nid oes gan Gaerffili unrhyw ysgolion uwchradd dwyieithog (categoriâu 2A, 2B, 2C a 2CH).

Deilliant 3: Mwy o ddysgwyr 14-16 oed yn astudio ar gyfer cymwysterau drwy gyfrwng y Gymraeg

Deilliant 4: Mwy o ddysgwyr 16-19 oed yn astudio pynciau drwy gyfrwng y Gymraeg mewn ysgolion, colegau a dysgu seiliedig ar waith

Cynyddu canran y dysgwyr 14-16 oed sy'n astudio ar gyfer cymwysterau drwy gyfrwng y Gymraeg

Beth yw canran gyfredol y dysgwyr Blwyddyn 11 sydd wedi'u cofrestru i sefyll arholiad TGAU Cymraeg Iaith Gyntaf sy'n astudio ar gyfer 5 neu fwy o gymwysterau Lefel 1 neu Lefel 2 arall drwy gyfrwng y Gymraeg?

(NI ddylech gynnwys Llenyddiaeth Gymraeg. Mae pynciau TGAU cymhwysol a gwyddoniaeth ddwy'radd cyfwerth â dau bwnc; mae cyrsiau byr cyfwerth ag un pwnc. Mae'n bosibl na fydd modd cynnwys pynciau BTEC gan nad yw'r corff dyfarnu'n gwahaniaethu rhwng cyfrwng Cymraeg a chyfrwng Saesneg)

Mae 100% o ddisgyblion YGCRh, Caerffili, yn astudio 5 pwnc o leiaf drwy gyfrwng y Gymraeg, yn ogystal â Chymraeg Iaith Gyntaf. Mae disgyblion Caerffili sydd yn YGCRh ar hyn o bryd wedi'u cofrestru i sefyll dau arholiad Mathemateg, dau arholiad Gwyddoniaeth, tri TGAU dewisol a Bagloriaeth Cymru drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hyn yn ychwanegol at Gymraeg / Llenyddiaeth Gymraeg.

Beth yw targedau'r awdurdod ar gyfer cynyddu'r ganran hon? Amherthnasol
Gellir mynegi hyn naill ai fel targedau blynyddol neu fel un targed diwedd cynllun

Beth yw canran gyfredol y dysgwyr Blwyddyn 11 sydd wedi'u cofrestru i sefyll arholiad TGAU Cymraeg Iaith Gyntaf sy'n astudio ar gyfer 2 neu fwy o gymwysterau Lefel 1 neu Lefel 2 arall drwy gyfrwng y Gymraeg?
Gweler uchod. 100%

(NI ddylech gynnwys Llenyddiaeth Gymraeg. Mae pynciau TGAU cymhwysol a gwyddoniaeth ddwy'radd cyfwerth â dau bwnc; mae cyrsiau byr cyfwerth ag un pwnc. Mae'n bosibl na fydd modd cynnwys pynciau BTEC gan nad yw'r corff dyfarnu'n gwahaniaethu rhwng cyfrwng Cymraeg a chyfrwng Saesneg)

Beth yw targedau'r awdurdod ar gyfer cynyddu'r ganran hon? Amherthnasol
Gellir mynegi hyn naill ai fel targedau blynyddol neu fel un targed diwedd cynllun

Cynyddu canran y dysgwyr 16-19 oed sy'n astudio pynciau drwy gyfrwng y Gymraeg mewn ysgolion

Pa ganran o ddysgwyr 16-19 oed sy'n astudio 2 bwnc neu fwy a) drwy gyfrwng y Gymraeg b) yn ddwyieithog (e.e. elfennau o gymwysterau/modiwlau)?
Mae 100% o ddisgyblion YGCRh, Caerffili, yn astudio 2 bwnc neu fwy drwy gyfrwng y Gymraeg.

Deilliant 5: Mwy o ddysgwyr â sgiliau uwch yn y Gymraeg

Gwella darpariaeth a safonau Cymraeg Iaith Gyntaf

Pa ganran o ddysgwyr ar ddiwedd y Cyfnod Sylfaen sy'n cyrraedd Deilliant 5 y Cyfnod Sylfaen o leiaf mewn Sgiliau Iaith, Llythrennedd a Chyfathrebu mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg/ dwyieithog? 92.6%

Gwybodaeth ychwanegol:

Canlyniadau wedi gostwng 1.2 pwynt canran o gymharu â 2015

Mae perfformiad yn uwch na pherfformiad Cymru (90.7%) o 1.9 pwynt canran.

Dengys y duedd 3-blynedd gynnydd o 9 pwynt canran

Pa ganran o ddysgwyr ar ddiwedd Cyfnod Allweddol 2 sy'n cyrraedd Lefel 4 o leiaf yn yr asesiad athro yn y Gymraeg? 91.8%

Gwybodaeth ychwanegol:

Rhagorwyd ar ganlyniadau 2015 o 1.1 pwynt canran

Mae perfformiad un pwynt canran yn uwch na pherfformiad Cymru

Dengys y duedd 3-blynedd gynnydd o 1.9 pwynt canran

Pa ganran o ddysgwyr ar ddiwedd Cyfnod Allweddol 3 sy'n cyrraedd Lefel 5 o leiaf yn yr asesiad athro yn y Gymraeg?

Lefel 5	Cymraeg		
	Bechgyn	Merched	Blwyddyn
2016	82.73	91.04	87.3%

Canlyniadau (88.9%) wedi gostwng 1.6 pwynt canran o gymharu â 2015
Mae perfformiad (92%) 4.7 pwynt canran yn is na pherfformiad Cymru

Pa ganran o ddysgwyr ar ddiwedd Cyfnod Allweddol 4 sy'n cyflawni graddau A*-C mewn TGAU Cymraeg Iaith Gyntaf?

	2012 - 2013	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016
Nifer	213	234	225	224
% A* - C	67.5	73.3	56	58.72

Data L2 dros dro: 58.3% A*-C (Iaith/Llen.). Iaith Gymraeg yn unig: 55.3%
A/A* Iaith o 5pp

Gwella darpariaeth a safonau Cymraeg Ail Iaith

Pan ganran o ddysgwyr ar ddiwedd Cyfnod Allweddol 2 sy'n cyrraedd Lefel 4 o leiaf yn yr asesiad athro o Gymraeg Ail Iaith? 83.9% (Cymru 77.9%)

Gwybodaeth ychwanegol:

Canlyniadau wedi gwella 5.5% o gymharu â 2015. Mae perfformiad yn uwch na pherfformiad Cymru (77.9%) o 6%. Mae perfformiad ychydig yn is na pherfformiad de ddwyrain Cymru (84.1%) o 0.2%. Dengys y duedd 3-blynedd gynnydd o 9%

Pa ganran o ddysgwyr ar ddiwedd Cyfnod Allweddol 3 sy'n cyrraedd Lefel 5 o leiaf yn yr asesiad athro o Gymraeg Ail Iaith? 82% (Cymru 81.9%)

Gwybodaeth ychwanegol:

Canlyniadau wedi gwella 2.9% o gymharu â 2015

Mae perfformiad yn cyd-fynd â pherfformiad Cymru (81.9%)

Mae perfformiad yn uwch na pherfformiad de ddwyrain Cymru (81.8%) o 0.2%

Dengys y duedd 3-blynedd gynnydd o 9.2% ers 2014

Pa ganran o ddysgwyr ar ddiwedd Cyfnod Allweddol 4 sy'n cyflawni graddau A*-C mewn TGAU Cymraeg Ail Iaith Gwrs Llawn?

66.6% yn 2015 (cofrestrwyd ar gyfer y Cwrs Llawn / cymhwyster L2 = 42% o'r cohort)

Dim data ar gyfer 2016 ar gael hyd yma. Dadansoddiad EAS ar gael ar gyfer y pynciau craidd yn unig hyd yma.

Pa ganran o ddysgwyr ar ddiwedd Cyfnod Allweddol 4 sy'n cyflawni graddau A*-C mewn TGAU Cymraeg Ail Iaith Cwrs Byr?

41.1% yn 2015 (cofrestrwyd ar gyfer y Cwrs Byr = 39% o'r cohort)

Dim data ar gyfer 2016 ar gael hyd yma. Dadansoddiad EAS ar gael ar gyfer y pynciau craidd yn unig hyd yma.

Beth yw eich targedau ar gyfer gwella ym mhob un o'r uchod – naill ai'n flynyddol neu ar ddiwedd cyfnod y cynllun 3-blynedd?

Gosodir y targedau ar gyfer gwella perfformiad disgyblion gan yr ysgolion, yn seiliedig ar ddata lefel disgybl unigol. Caiff y targedau hyn eu hadolygu'n dymhorol, a'u herio a'u monitro gan Gynghorwyr Herio EAS. Caiff targedau 2017 eu pennu yn ystod Tymor yr Hydref 2016.

Pa ganran o'r cohort sydd wedi'i chofrestru i sefyll (i) TGAU Cymraeg Ail Iaith Cwrs Llawn; (ii) TGAU Cymraeg Ail Iaith Cwrs Byr; a (iii) nad yw wedi'i chofrestru am y naill na'r llall? Gweler uchod. Nid yw'r data ar gyfer 2016 ar gael ar hyn o bryd.

Ni chofrestrwyd 21.7% o'r disgyblion ar gyfer cymwysterau Cwrs Llawn neu Gwrs Byr yn 2015

Mwy o ddysgwyr â sgiliau uwch yn y Gymraeg

Beth yw cyfanswm cyfredol nifer y disgyblion sydd wedi'u cofrestru i sefyll Lefel A Cymraeg Iaith Gyntaf, fel canran o nifer y disgyblion a gofrestrwyd i sefyll TGAU Cymraeg Iaith Gyntaf ddwy flynedd yn gynharach?

Data 2015: 3 disgybl – Lefel A, 4 disgybl – lefel AS Cymraeg

Beth yw cyfanswm cyfredol nifer y disgyblion sydd wedi'u cofrestru i sefyll Lefel A Cymraeg Ail Iaith fel canran o nifer y disgyblion a gofrestrwyd i sefyll TGAU Cymraeg Ail Iaith, Cwrs Llawn a Chwrs Byr, ddwy flynedd yn gynharach?

Data 2015: 19 disgybl – Lefel A, 4 disgybl – lefel AS Cymraeg

Deilliant 6: Darpariaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol cyfrwng Cymraeg

Dim angen data

Deilliant 7: Cynllunio'r gweithlu a Datblygiad Proffesiynol Parhaus

Dim angen data